

ÇERKEZKÖY
TİCARET VE SANAYİ ODASI

SİGORTA SEKTÖR RAPORU

Ayşenur TAŞ

Proje Geliştirme Yöneticisi

Erhan AKI

Muhasebe ve Satınalma Uzmanı

İçindekiler

1. Giriş.....	3
2. Sigortanın Tanımı ve Anlamı.....	3
3. Sigortanın Tarihi	4
4. Dünyada Sigorta Sektörü.....	6
4.1 Hayat Sigortası: Pozitif Genel Büyüme Maskeleri Bölgesel Farklılıklar	8
4.1.1. Prim Geliştirme.....	8
4.1.2. Hayat Sigortacılarının Kârlılık ve Sermaye Pozisyonu.....	10
4.1.3. Hayat Sigortası Sektörünün Görünümü.....	11
4.2. Hayat Dışı: Gelişmiş Pazarlar Tarafından Yönlendirilen Yüksek Prim Artışı.....	11
4.2.1. Hayat Dışı Sigortada Prim Geliştirme	11
4.2.2. Afet Kayıpları	13
4.2.3. Hayat Dışı Sigortacılar İçin Karlılık ve Sermaye Pozisyonu.....	13
4.2.4. Hayat Dışı Sigorta Sektörünün Görünümü	15
4.3. Küresel Ticaret ve Sigorta Piyasasının Büyümesi.....	15
4.3.1. Yavaşlamanın Belirleyicileri	17
4.4. Gelişmiş Piyasa Primleri GSYİH'dan Daha Hızlı Büyüyor.....	21
4.4.1. Gelişmiş Pazarların Küresel Payı 2015'te % 81,3'e Geriledi.....	21
4.5. Gelişmekte Olan Piyasalar, Küresel Payı Kazanmaya Devam Ediyor.....	23
4.5.1. Sigorta Piyasası Genişlemesi Devam Ediyor	23
5. Türkiye’de Sigorta Sektörü	29
5.1. Finansal Piyasaların Genel Görünümü.....	29
5.2. Sigortacılık Sektörüne İlişkin Genel Bilgiler	30
5.3. Temel Sigortacılık Göstergeleri.....	30
5.6. Hayat Sigortaları ve Özel Emeklilik (Uzun Vadeli Fonlar) Göstergeleri	32
5.7. Sektör Dağıtım Kanalları	32
5.8. Zorunlu Sigortalara İlişkin Göstergeler	33
5.8.1 Zorunlu Trafik Sigortası.....	33
5.8.2. Tüp Gaz Zorunlu Sorumluluk	33
5.8.3. Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk	33
5.8.4. Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk	33
5.8.5. Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza	33
5.8.6. Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza	33
5.8.7. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk.....	34

5.8.8.	Yeşil Kart Sistemi	34
5.9.	Doğal Afet Riskleri Sigortalarına İlişkin Göstergeler	34
5.9.1.	Zorunlu Deprem Sigortası Göstergeleri	34
5.9.2.	Devlet Destekli Tarım Sigortası Göstergeleri	34
5.10.	Sektörde Yer Alan Diğer Kişi ve Kuruluşlara İlişkin Bilgiler	34
5.10.1.	Sektörde İstihdam	34
5.11.	Teknik Göstergeler	35
5.12.	Sigorta Sektörünün Yatırım Portföyü	36
5.13.	Yeni Ürün Gelişmeleri	36
5.14.	Risk Transferi/ Reasürans Kullanımı	37
5.15.	Yapılması Planlanan Faaliyet ve Projeler	37
5.16.	Gözetim Uygulama ve Yaklaşımındaki Gelişmeler	38
5.16.1.	Sigorta Acenteleri Dünya Uygulamaları Araştırma ve 2023 Vizyonu Belirleme Raporu	39
5.17.	Teknolojinin Sigorta Sektörüne Etkileri	41
5.18.	Sektörü Etkileyebilecek Potansiyel Riskler	41
6.	İlimizde Sigorta Sektörü	42
7.	Şekil Listesi	43
8.	Tablo Listesi	44

1. Giriş

Sigortacılık, uzun vadeli fon oluşturması nedeni ile ekonomide sermaye birikimine ve kredi kapasitesinin genişlemesine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca ekonomik faaliyette bulunan rol alan ajanlara (aktörlere) teminat vererek faaliyetlerin kesintisiz devam etmesini sağlamaktadır. Bu özellikleri nedeni ile sigortacılık, ülke kalkınmasına doğrudan destek sağlayan önemli bir finansal sektördür. Yine benzer bir şekilde, ticaret hacmindeki genişleme ve ekonomik büyüme de, teminat verilebilecek yeni alanlar ortaya çıkararak ve mevcut kapasitesini artırmak sureti ile sigortacılığın gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu sebeple, ekonomik gelişme ile sigorta sektörünün gelişmesi arasında doğrusal bir ilişki olduğu söylenebilir. Gerek fertlerin gelirlerindeki artışın, gerekse ülke milli gelirindeki artışın, sigorta talebini artırdığını ortaya koymuştu. 2008 yılında gelişmiş ülkelerde başlayan ve daha sonra tüm dünyayı etkisi altına alan ekonomik kriz, yukarıda açıklanan ilişki nedeni ile sigortacılık sektörünü de olumsuz yönde etkilemiştir. Bunun sonucu olarak dünyada sigorta prim üretimi 2008 ve 2009 yıllarında gerilemiştir. Ülkemizde ise, hayat dışı dallarda prim üretimi artışı son iki yılda da enflasyon oranının altında kalmış ve sektör prim üretimi küçülmüştür.

2. Sigortanın Tanımı ve Anlamı

Sigorta Latince kökenli bir kelime olup, tam Türkçe karşılığı “emniyet ve güven” anlamındadır. Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi, ileride meydana gelebilecek tehlikelerin insanın kendi canına, malına, çıkarlarına veya sorumlu olduğu hallerde üçüncü şahıslara zarar verebilecek olaylar karşısında önceden güven sağlayabilmesi için bir sisteme gerek duyulmuştur. Bu sisteme sigorta veya sigortacılık denmiştir. Bu sistem sayesinde, aynı tehlikelere maruz kalan insanlar, tehlikelere de birlikte karşı koymuşlardır (Baran, 1982: 11).

İnsanlar yaşantıları boyunca doğadan veya insanların davranışlarından kaynaklanan kendilerine çeşitli maddi zararlar veren olaylarla karşılaşır. Bu olayların bazıları özellikle doğadan kaynaklananlar tesadüfi olaylardır. Bazen hiç umulmadık bir olay çok tehlikeli sonuçlar doğurur ve kişiye zarar verir. Bu zarar, can ve mal kaybı şeklinde olabilir. İşte insan hayatının giderek hareketlendiği ve teknolojinin her geçen gün hayatımızı yönlendirdiği günümüzde, bu tehlikeler her geçen gün artmaktadır. Bu nedenle insan ve toplum için çeşitli potansiyel zararlar doğurabilecek bu tarz tehlikeli olaylara karşı bir önlem alma fikri sigorta kavramını ve sigortacılığı doğurmuştur.

Bu çerçevede en geniş anlamı ile sigortacılık; “ortaya çıkması beklenen rizikolar sonucunda oluşacak hasarlara karşı tedbir almaktır” şeklinde tanımlayabiliriz. Yine bir başka tanımda da; “sigorta, herhangi bir yangın, kaza, ölüm, vs. gibi doğal afetler sonucunda hasara uğrayan bina, eşya, mal ve can kaybından dolayı zarar gören sigortalının, sigortacı tarafından zararının ödenmesini amaçlayan bir sözleşmedir” şeklinde tanımlayabiliriz. Bu tanımdan da sigortanın yeni bir anlamı ve yönü karşımıza çıkıyor ki o da, sigortanın bir sözleşme olduğudur. Yani taraflar arasında yapılan bir ticari akittir (Çaldağ, 1979: 8)

Sigortanın tanımını kısaca yaptıktan sonra, sigortanın konusu olan riski yani sigortacı ağı ile rizikoyuda tanımlamak gerekir. Risk veya riziko; “gerçekleşme ihtimali ve süresi açısından, geleceğe yönelik şüpheli bir olay” şeklinde tanımlanabilir. Yine bir başka tanımda da; “ zarar ihtimali veya arzu edilmeyen bir olayın meydana gelme ihtimali” şeklinde tanımlanmıştır (Pekiner, 1974: 3).

3. Sigortanın Tarihi

Dünyada sigortacılığa benzer ilk uygulamalara günümüzden yaklaşık 4000 yıl önce Babil’de rastlanmaktadır. Zamanın ticaret merkezi durumundaki Babil’de, kervan tüccarlarına borç veren sermayedarlar, kervanların soyulması veya fidye ödeme durumuyla karşılaşmaları halinde tüccarların borçlarını silmekte, buna karşılık borcu tüccarlardan geri aldıkları zaman, taşıdıkları riskin karşılığı olarak ana borç miktarı üzerinden bir miktar para almaktaydılar. Bu olay daha sonra Kral Hammurabi tarafından yasallaştırıldı. Hammurabi Kanunlarının en büyük özelliği haydutların saldırısına uğrayan kervanların zararlarının bütün diğer kervanlar arasında paylaşılmasını öngörmeseydi. Bu, tehlike paylaşımının kara taşımacılığındaki ilk örneğidir.

M.Ö. 600 yıllarında Hindu’lar sigorta özelliği taşıyan kredi anlaşmaları yapmaya başladılar. Basit içerikli bu anlaşmalar, toplumlardaki sigorta düşüncesini geliştirerek sigortacılıkta ilk adımları ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. Bu tür kredi anlaşmaları ortaçağda da gelişerek deniz ödücü ve nakliyat sigortalarının temelini oluşturmuşlardır.

Sonraları sigortaya daha yakın uygulamalar özellikle deniz ticaretinin geliştiği yerlerde görülmektedir. İlk denizci uluslardan Kartacalılar, Romalılar, Yunanlılar arasında, geminin taşıdığı yük üzerine borç verip geminin limana varamaması riskini taşıyan ve gemi salimen limana döndüğünde, hem verdiği borç miktarını, hem de taşıdığı riziko karşılığı faiz niteliğinde önemli pay alanlar bulunmaktaydı. Alınan bu faizlerin yüksekliği Kilise tarafından hoş görülmeyip, bir süre sonra da yasaklandı. Büyük olasılıkla bu yasak, olabilecek tehlikelere karşı önceden bir prim alma biçimine, dolayısıyla da sigorta fikrinin doğmasına yol açtı.

Prim esaslı sigorta yaklaşık M.S. 1250 yıllarında Venedik, Floransa ve Cenova şehirlerinde görüldü. Gene de bugünkü anlamda sigortadan söz edilebilmesi için 14. yy’ı beklemek gerekti. Ekonomik koşulların değişmesi ile ticaret, 14. yy’dan başlayarak çok önemli gelişmeler gösterdi. O devirde deniz ticaretinde en ileride bulunan İtalya’da sigortaya gereksinim duyuldu ve deniz sigortası kavramı da ilk defa burada ortaya çıktı. İlk sigorta poliçesi olarak kabul edilen mukavele 23 Ekim 1347 tarihini taşımaktaydı ve İtalya’nın Cenova Limanı’ndan Mayorka’ya “Santa Clara” adlı geminin yükünü temin etmek amacıyla düzenlendi. İlk sigorta şirketi de 1424 yılında, yine Cenova şehrinde kuruldu. Sigorta konusunda ilk kanuni mevzuat ise 1435 yılında yayınlanan Barselona Fermanı’ydı. İtalya’daki başlangıçtan sonra, deniz sigortalarının özellikle 18. yy’da İngiltere’de geliştiği görülmektedir.

Denizde başlayıp gelişen sigortacılık, daha sonraları hayat sigortası fikrinin doğmasına neden oldu. Gemi ve yükünün sigorta edilebilmesi, kaptan, yolcular ve tayfaların da sigorta edilebilmesi fikrini getirdi. 17.yy.’da bir İtalyan bankeri olan Tonti’nin getirdiği “Tontines” denilen sistemde, belirli kişiler bir araya gelerek, belirlenen bir süre için ortaya belirli bir para koymakta, süre sonunda hayatta kalanlar parayı aralarında paylaşmaktaydı. İnsanların çoğu, kendilerinin başkalarından daha çok yaşayacaklarına inandıklarından epey rağbet gören bu sistemde ölenlerin maddi kayba uğradıkları düşünülerek, öngörülen süreden önce ölenler için de, ölüm rizikosuna karşılığı prim ödenmesi öngörüldü. Ve hayat sigortalarına bir geçiş de bu şekilde başladı.

17.yy.’ın ikinci yarısı sigortacılığın gelişmesine yol açan iki önemli olaya sahne olmuştur. Bunlardan ilki sigortacılıkta istatistik metod ve tekniğinin uygulanmaya başlaması (İhtimal Hesapları), ikincisi ise 2 Eylül 1666 tarihinde Londra’da meydana gelen ve dört gün sürerek 13.000 evle 100 kilisenin kül olmasına yol açan büyük yangındır. Kara sigortalarının doğmasına neden olan bu olay, halk

üzerinde büyük etki yaratıp böyle felaketlerin sonuçlarına karşı önlem alınması fikrini doğurdu. Gelişen bu fikirden hareketle 1667 yılında “ Fire Office “ (Yangın Bürosu) kurulmasından sonra 1684 yılında buna rakip bir ortaklık şeklinde ortaya çıkan ilk yangın sigorta şirketi “ Friendly Society “ faaliyete geçti. 1688 yılında İngiltere’de Lloyd’s’ un temellerinin atılmasıyla sigortacılıkta yeni bir dönem başladı. Londra’da bulunan ve Edward Lloyd adında bir kişinin işlettiği kahvehane, gemi sahipleri, iş adamları, ve tüccarların deniz ticaretine ilişkin bilgi alışverişinde buldukları bir mekan olmuştur. Burada sefere çıkan bir gemi veya geminin yükü üzerine teminat veren kişiler, “Underwriter” sıfatıyla belgeler düzenleyerek faaliyette bulunmaya başlamışlar ve yine bu kişiler Edward Lloyd’un ölümünden sonra, kendi aralarında Lloyd’s adında bir topluluk kurmuşlardır. Lloyd’s 1871 yılında İngiltere Parlamentosunun çıkardığı bir kanunla Birlik haline getirilmiştir. Lloyd’s ilk yıllarında sadece deniz sigortaları sahasında faaliyet gösterirken sonraları kara sigortaları sahasına da geçmiş olup, günümüzde her türlü sigortanın yapılabildiği bir kuruluş haline gelmiştir. Lloyd’s, dünyada başka benzeri olmayan, tamamen kendine mahsus bir sigorta kuruluşudur. Lloyd’s bir sigorta şirketi olmayıp, sigorta teminatı veren şahısların oluşturduğu bir topluluk, bir birlik ve aynı zamanda dünya gemicilik istihbaratı konusunda bir merkezdir. Lloyd’s’ un en belirgin özelliği Lloyd’s üyelerinin bütün varlıklarıyla sorumluluk taşımaları ve hiç bir zaman sigortalı ile doğrudan temas etmemeleri, ilişkinin “Broker” denilen aracı kişi veya firmalarla temin edilmesidir. Broker’lar Lloyd’s ile çalışabilmek için buraya kaydolmakta ve müşterinin gerek sigorta gerekse tazminat alma işlerini takip etmektedirler.

Modern sigortacılığın doğuşuna deniz, kara sigortacılığına yangın, kaza sigortacılığına tren kazaları ile ilişkin bireysel kazalar öncülük ederken, sanayinin gelişmesiyle yaşanan büyük teknik hasarlar, mühendislik sigortalarının gelişimine yol açmıştır.

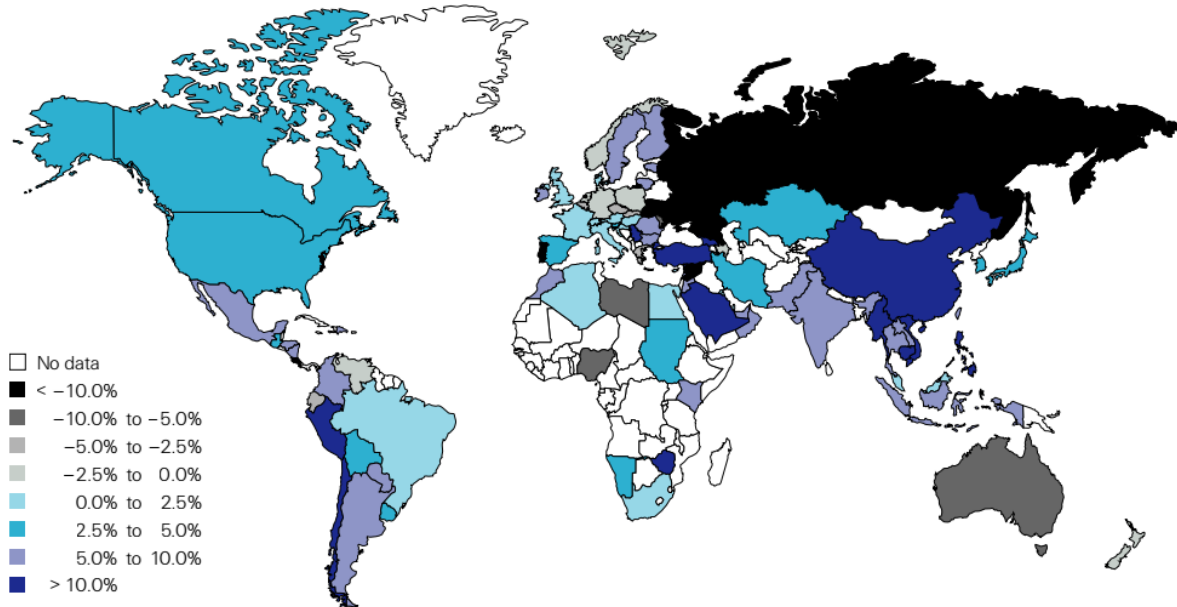
20. yüzyılın başlarında sigorta şirketleri her türlü sigorta ihtiyacına cevap verebilecek şekilde örgütlenmelerini tamamlamış kuruluşlar olarak etkin hizmet verebilecek düzeye ulaşmışlardır.

4. Dünyada Sigorta Sektörü

Reasürans endüstrisi, 2015'te bir yıl daha ılımlı küresel ekonomik büyüme ile karşı karşıya kaldı. Küresel gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) %2.5 oranında büyüdü. Gelişmiş ekonomiler düzeldi, ancak gelişmekte olan piyasalarda birçok iş yavaşladı. Başlıca ülkeler, siyasi istikrarsızlıktan ve düşük emtia fiyatlarından etkilendiler. ABD'de politika sıkılaştırması ve gelişmiş ülkelerde hakim olan çok düşük faiz oranları ve tüm dünyadaki belirsizliklerden dolayı yatırım ortamı, zorda kaldı. Bir yıl daha enflasyon düşük emtia fiyatlarının etkisiyle ekonomileri gelişen bazı piyasalar haricinde çoğu ülkede düşüktü.

Zorlu çevreye rağmen, gerçek küresel doğrudan hayat ve hayat dışı sigorta primleri 2015'te bir önceki yıl % 3.5'tan % 3.8 oranında büyümüştür. Bununla birlikte, ABD doları cinsinden nominal olarak primlerin yaygınlaşmasına bağlı olarak % 4.2 düşüş görülmüştür. ABD Doları karşısında değer kaybetse de reel olarak, hayat prim büyümesi 2014'teki % 4'lük kazancından (2015: 2534 milyar dolar) % 4'e gerilemiştir. İleri pazarlarda hayat primleri bir önceki yıla göre % 3,8'lik büyümeden % 2,5 oranında artmıştır. Kuzey Amerika iki yıl gerileyerek olumlu bir büyüme kaydetti. Yaşam primindeki artış, Japonya ve Kore'nin yol açtığı gelişmiş Asya'da da güçlüydü. Bununla birlikte, Batı Avrupa'da büyüme önemli ölçüde yavaşladı. Gelişmekte olan piyasalarda, genel hayat primindeki artış, gelişmekte olan Asya'da güçlü sektör performansı ile desteklenerek yaklaşık % 12'ye yaklaştı. Latin Amerika'da büyüme de gelişti ancak Orta Doğu ve Orta Asya ile Afrika'da yavaşladı. Orta ve Doğu Avrupa'da (CEE) primler sözleşmeliydi. Geçen yıl, hayat piyasasındaki prim artışı, gelişmiş ülkelerdeki kriz öncesi ortalamadan kısa bir süre gerilerken, gelişmekte olan ülkelerde ise biraz yüksek oldu.

Şekil 1: Küresel gerçek prim büyüme oranları, 2015

	Hayat	Hayat Dışı	Toplam
Gelişmiş Piyasalar	%2,5	%2,6	%2,5
Gelişmekte Olan Piyasalar	%12	%7,8	%9,8
Dünya	%4,0	%3,6	%3,8

Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

Tablo 1: Bölgesel Prim Hacimleri, 2015

Toplam İş	Prim Hacmi (milyon USD)		Değişim(%) Enflasyon Düzelt.		Dünya Pazarındaki Payı(%) 2015	GSYH'deki Prim Payı 2015	Kişi Başına Düşen Prim (USD) 2015
	2015	2014	2015	2014			
America	1589385	1576073	3.6	0.7	34.90	6.42	1610.0
North America	1431239	1397751	3.5	0.1	31.43	7.29	4006.9
Latin America and Caribbean	158146	178323	4.6	5.2	3.47	3.09	251.0
Europe	1468878	1695091	1.2	3.4	32.26	6.89	1634.4
Western Europe	1415185	1624812	1.4	3.6	31.08	7.72	2580.4
Central and Eastern Europe	53693	70279	-4.5	-1.3	1.18	1.92	165.6
Asia	1350974	1313874	8.2	6.1	29.67	5.34	311.7
Advanced Asian markets	773059	799538	4.2	3.3	16.98	11.59	3589.8
Emerging Asia	2 524211	462657	15.2	11.1	11.51	3.33	140.0
Middle East and Central Asia	53704	51678	8.9	9.3	1.18	1.88	152.0
Africa	64123	70116	2.4	3.9	1.41	2.90	54.7
Oceania	80426	99557	-4.5	15.1	1.77	5.58	2065.0
World	3 4553785	4754710	3.8	3.5	100.00	6.23	621.2
Advanced markets	4 3704063	3926402	2.5	2.6	81.34	8.12	3439.6
Emerging markets	5 849723	828308	9.8	7.6	18.66	2.92	135.0
Emerging markets excl China	463222	499869	4.2	3.3	10.17	2.53	94.1
OECD	6 3602190	3837557	2.4	2.4	79.10	7.60	2717.7
G7	7 2809967	2931527	2.7	1.5	61.71	8.05	3637.1
Eurozone	940619	1113861	1.0	5.7	20.66	7.41	2522.8
EU	1352516	1559618	1.4	3.6	29.70	7.57	2411.9
EU, 15 countries	1314925	1514957	1.4	3.8	28.88	8.01	2951.0
NAFTA	8 1456464	1425266	3.5	0.1	31.98	7.01	3006.7
ASEAN	9 87921	88354	8.1	6.8	1.93	3.35	128.2

Hayat Sigortası İşleri

America	668037	660808	4.2	-0.5	26.36	2.70	676.7
North America	601837	585980	3.8	-1.0	23.75	3.06	1684.9
Latin America and Caribbean	66201	74828	7.5	3.1	2.61	1.29	105.1
Europe	872115	1002559	1.2	5.7	34.42	4.16	987.2
Western Europe	856624	982938	1.3	5.8	33.81	4.76	1592.2
Central and Eastern Europe	15491	19621	-3.5	-2.0	0.61	0.56	48.0
Asia	904569	886462	7.8	5.1	35.70	3.59	209.8
Advanced Asian markets	579174	597940	4.2	3.3	22.86	8.76	2713.3
Emerging Asia	2 312343	275270	15.6	9.1	12.33	1.99	83.4
Middle East and Central Asia	13052	13253	8.0	10.8	0.52	0.46	36.9
Africa	43704	47605	2.8	5.1	1.72	1.97	37.3
Oceania	45393	58159	-7.8	27.5	1.79	3.15	1165.5
World	3 2533818	2655593	4.0	4.3	100.00	3.47	345.7
Advanced markets	4 2089765	2232193	2.5	3.8	82.47	4.61	1953.7
Emerging markets	5 444052	423399	11.7	6.8	17.53	1.52	70.6
Emerging markets excl China	233290	246450	5.9	2.6	9.21	1.27	47.4
OECD	6 1979925	2130920	2.2	3.5	78.14	4.19	1500.0
G7	7 1531861	1614697	2.7	2.1	60.46	4.46	2014.5
Eurozone	550609	653951	0.8	9.7	21.73	4.25	1446.2
EU	820286	944837	1.3	5.9	32.37	4.68	1492.1
EU, 15 countries	805672	926669	1.4	6.1	31.80	5.00	1844.5
NAFTA	8 613299	598688	3.8	-0.9	24.20	2.95	1266.1
ASEAN	9 57172	57269	8.4	8.7	2.26	2.36	90.3

Hayat Dışı Sigorta İşleri

America	921347	915266	3.1	1.6	45.61	3.72	933.3
North America	829402	811771	3.2	0.9	41.06	4.22	2322.0
Latin America and Caribbean	91945	103495	2.3	6.9	4.55	1.80	145.9
Europe	596763	692533	1.1	0.3	29.54	2.73	647.2
Western Europe	558561	641874	1.5	0.4	27.65	2.96	988.3
Central and Eastern Europe	38202	50658	-4.9	-1.0	1.89	1.36	117.6
Asia	446405	427411	9.2	8.3	22.10	1.74	102.0
Advanced Asian markets	193885	201598	4.1	3.4	9.60	2.83	876.5
Emerging Asia	2 211868	187388	14.6	14.2	10.49	1.35	56.6
Middle East and Central Asia	40652	38426	9.0	8.7	2.01	1.42	115.1
Africa	20419	22511	1.3	1.2	1.01	0.92	17.4
Oceania	35033	41398	0.1	1.1	1.73	2.43	899.5
World	3 2019967	2099118	3.6	2.4	100.00	2.77	275.6
Advanced markets	4 1614298	1694209	2.6	1.1	79.92	3.51	1485.9
Emerging markets	5 405670	404909	7.8	8.6	20.08	1.39	64.4
Emerging markets excl China	229933	253419	2.5	4.1	11.38	1.25	46.7
OECD	6 1622265	1706637	2.6	1.0	80.31	3.40	1217.8
G7	7 1278105	1316831	2.6	0.8	63.27	3.59	1622.6
Eurozone	390009	459910	1.3	0.5	19.31	3.16	1076.6
EU	532230	614780	1.5	0.4	26.35	2.89	919.8
EU, 15 countries	509253	588288	1.4	0.4	25.21	3.00	1106.5
NAFTA	8 843165	826578	3.3	0.9	41.74	4.06	1740.6
ASEAN	9 30749	31085	7.6	3.5	1.52	0.99	37.9

Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

Global hayat dışı prim büyümesi 2015'te % 2,4'ten (2015: 2020 milyar USD) % 3,6'ya yükseldi. Okyanusya dışındaki tüm bölgelerde daha yüksek büyüme oranları yaşayan başlıca etkenler gelişmiş pazarlardı. Gelişmiş bölgelerde gelişmiş Asya (+% 4,1) en yüksek büyümeyi kaydetti ve Kuzey Amerika'da (+% 3,2) önemli bir artış oldu. Batı Avrupa'da büyüme ılımlıydı (+% 1,5), ancak bu, önceki yıllardaki durgunluğun bir gelişmesiydi. Gelişmekte olan ülkeler ağırlıklı olarak Çin tarafından yönlendirilen güçlü prim artış trendini (+% 7.8) sürdürdü. Gelişmekte olan Asya'daki diğer pazarlar da Orta Doğu ve Orta Asya (+% 9.0) gibi sağlamdı. Orta ve Doğu Avrupa(CEE)'da, Rusya'da keskin bir düşüş nedeniyle hayat dışı primler daraldı.

Hayat ve hayat dışı olanların kârlılığı, 2015'te baskı altında kaldı. Hayatta, pek çok pazardaki orta fiyatlı prim artışı ve düşük faiz oranları, kar üzerinde sürdü. Hayat dışı hem poliçe imzalama hem de yatırım sonucu 2014'ten daha zayıftı. Poliçe imzalama sonucu daha düşük rezerv bültenlerinden etkilenmiş ve yatırım sonuçlarına düşük faiz oranları uygulanmıştır. Bununla birlikte, sigorta sektörü genel olarak iyi sermayelendirilmiştir.

Hayat primindeki büyümenin, 2016 ve sonrasında başta Batı Avrupa'da ılımlı bir iyileşme ve Okyanusya'da toparlanma olmak üzere gelişmiş ekonomilerde hafifçe artması bekleniyor. Gelişmekte olan piyasalarda, Çin'deki prim artışının 2015'teki yüksek seviyelerden yavaşlaması beklendiğinden, hayat sektörünün yavaşlaması bekleniyor. İleri derecede ekonomik toparlanma ve fiyatlama zayıflığının beklentileri göz önüne alındığında, gelişmiş piyasalardaki hayat dışı sektörün görünümü hayattan çok daha sessiz durumda. Gelişmekte olan ülkelerdeki hayat dışılık durumu karışıktır. Başta Çin olmak üzere gelişmekte olan Asya'da prim artışı güçlü olacaktır. Bununla birlikte, gelişmekte olan diğer bölgelerde prim artışının zayıflaması veya hatta daralması beklenmektedir.

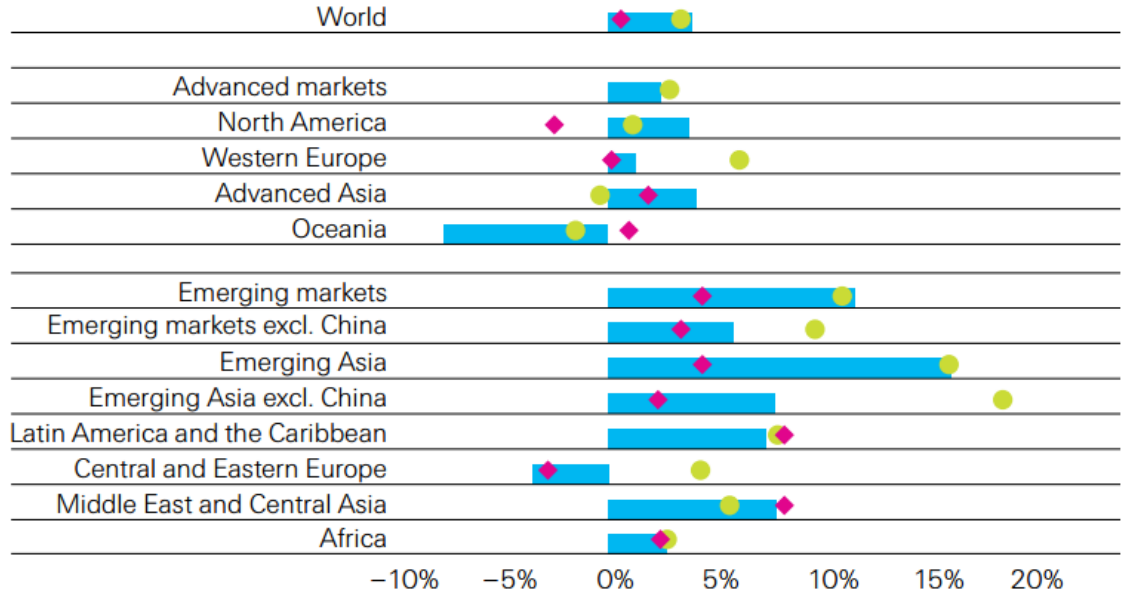
Son yıllarda ticaret akışları yavaşladı. Küresel ticaret, 1990'ların başına kadar 2000'li yılların başında dünya GSYİH'sinin iki katı kadar hızlı büyüdü, ancak son yıllarda GSYİH ile aynı hızda büyüdü. Yavaşlamanın kısmen ekonomik büyümenin durgun olması nedeniyle döngüsel olması ve ekonomik faaliyetin hızlanmasıyla ticaretin yeniden yükselmesi gerekiyor. Bununla birlikte, yavaşlama, küresel tedarik zincirlerinin daha da dağılmasının sınırlanması, korumacılık ve Çin ekonomisinin ihracat ve yatırım tarafından yönlendirilen büyümeden ev hizmetleri ve tüketime geçiş gibi daha derin yapısal faktörleri de yansıtmaktadır. Ticaretin yavaşlmasının küresel büyüme üzerindeki olumsuz etkisi genel olarak sektör genelinde prim büyümesini azaltmaktadır. Küresel ticarete devam eden bir yavaşlama, özellikle deniz ve kredi sigortacılığını etkileyecektir.

4.1 Hayat Sigortası: Pozitif Genel Büyüme Maskeleri Bölgesel Farklılıklar

4.1.1. Prim Geliştirme

2015 yılında yazılmış küresel doğrudan hayat sigortası primleri, nominal olarak % 4.6 oranında azalarak 2014 yılında % 4.3'lük gerçek kazanç sonrasında reel olarak % 4.0 artarak 2534 milyar ABD doları olarak gerçekleşti. Küresel hayat primindeki artış hem kriz öncesi hem de kriz sonrası ortalamaları bütçeyi aştı (bkz. Şekil 2). Bununla birlikte, genel büyüme, bölgeler ve ülkeler arasında önemli farklılıklar maskelenmektedir. Geçen yıllarda, gelişmiş piyasalardaki prim artışı yavaşlamış, ancak gelişmekte olan piyasalarda hızlanmıştır.

Şekil 2: Yılı Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Piyasalarda Hayat Primindeki Büyüme ve Kriz Öncesi ve Kriz Sonrası Ortalamalar, 2015

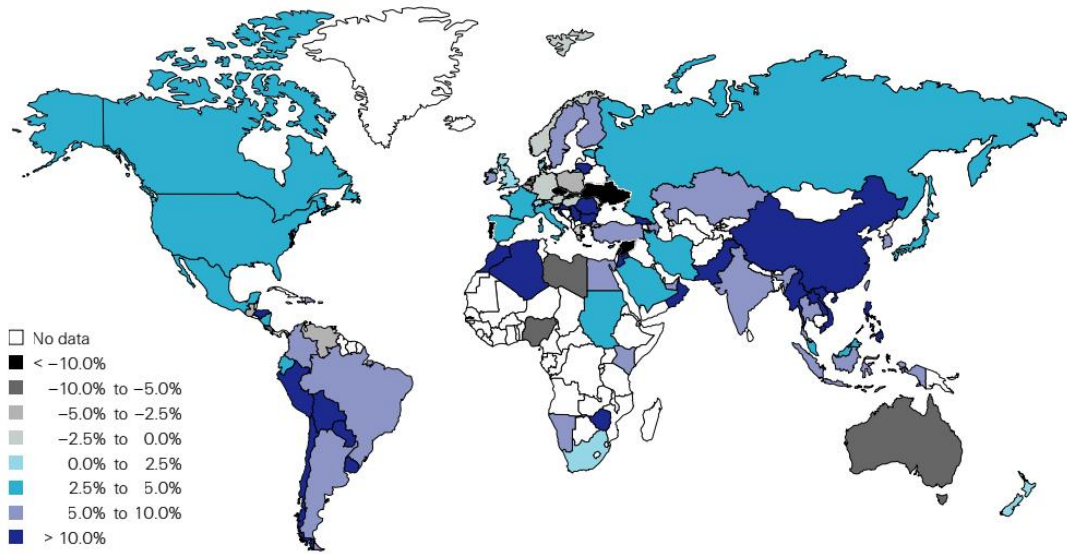
- 2015 Büyüme Oranı
- 2003-2007 Kriz Öncesi Ortalama Büyüme
- ◆ 2009-2014 Kriz Sonrası Ortalama Büyüme

Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

Gelişmiş piyasalarda, iki yılın daralmasının ardından primler Kuzey Amerika'da toparlandı. Japonya'da da ivme kazandı. Bununla birlikte, Okyanusya'da, pazarlar, 2014 yılında Avustralya'da çok sağlam bir büyümenin ardından temel etkilere bağlı olarak keskin bir düşüş gösterdi. Başta Almanya'da bir daralma olması nedeniyle Batı Avrupa'da az bir büyüme oldu. Gelişmekte olan ülkeler arasında gelişmekte olan Asya'da büyüme özellikle Çin, Hindistan, Endonezya ve Filipinler'in de bulunduğu pek çok ülkede güçlü kazançlarla desteklendi. Hayat primindeki artış, Latin Amerika'da da güçlenmiş ve Afrika, Orta Doğu ve Orta Asya'da olumlu bir seyir izlemiştir. Latin Amerika'daki gelişme, Brezilya'daki güçlü büyümeyi ve Şili'de güçlü bir canlanma yansıtır. Buna karşın, CEE'deki primler, en büyük iki pazar olan Polonya ve Çek Cumhuriyeti'nden dolayı üçüncü yılda düşüş kaydetti.

2014 ve 2015 yıllarındaki ortalamanın üzerinde bir büyüme oranına rağmen, hayat sigortası primleri 2008 mali krizinden bu yana yavaşladı. Ortalama olarak, gelişmiş piyasa primleri, o günden beri durakladı ve Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da hayat priminde çok düşük ve hatta olumsuz artışlar yaşandı. Gelişmekte olan piyasalar, prim büyümesi, kriz öncesi seviyelerin yarısından az olduğunda, belirgin bir şekilde yavaşladı.

Şekil 3: Hayat Sigortası Reel Prim Artışı, 2015

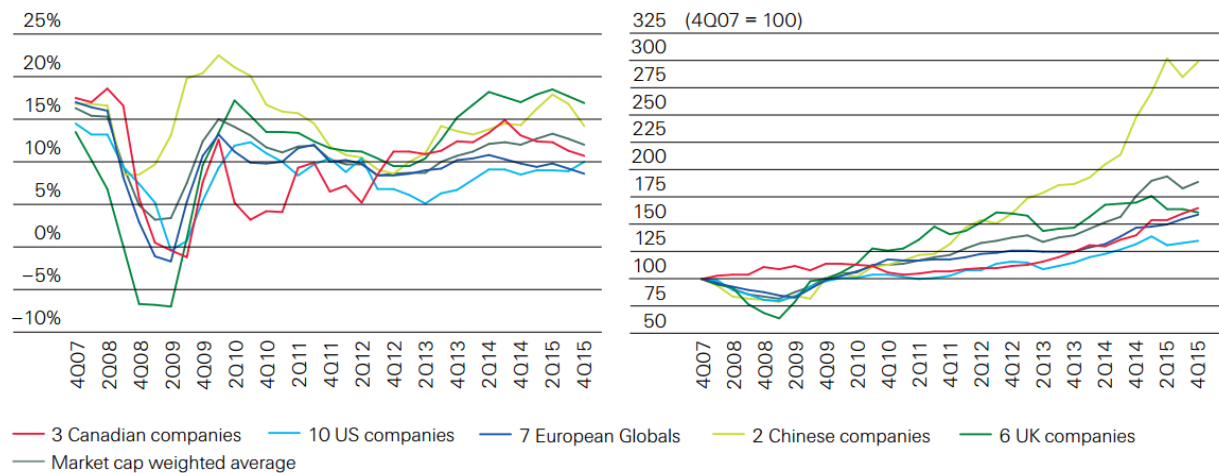

Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

4.1.2. Hayat Sigortacılarının Kârlılık ve Sermaye Pozisyonu

Küresel hayat sektörü kârlılığı, 2015 yılında, özkaynak kârlılığı (ROE) yaklaşık % 12'lik bir baskı altında kaldı (bkz. Şekil 4). Yakın ve orta vadede ROE'in öncekilerin altında kalması beklenmektedir. Devam eden rüzgar süpürme, pek çok pazardaki ılımlı prim artışı ve düşük faiz oranlarının uzamasıdır. Bazı ülkelerde tahvil getirileri olumsuzdur. Kanada ve Batı Avrupa'daki sigortacılar, 2015 yılının dördüncü çeyreğinde yıllık bazda (yıllık) zayıf seyretmeye katkıda bulunmuşlardır. ABD sigortacılar arasında, ortalama ROE'deki iyileşmenin büyük bir kısmı, bir şirketin net dış gelirdeki yükselişinin, forex gelişmelerinin olumlu olması nedeniyle gerçekleşti. Bir muhasebe perspektifinden bakıldığında, hayat sektörü, 2015 yılı sonunda, 2014 yılına kıyasla, Çin'de güçlü sonuçlar ortaya koyarak daha güçlü bir kapitalizasyon belirdi. Bununla birlikte, iyileşme kısmen faiz oranlarının düşürülmesi ile yönlendirildi ve sabit getirili ve türev yatırımların piyasa değerinde daha yüksek bir değere yol açtı.

Şekil 4: Özkaynak Kârlılığı (Sol Panel) ve Büyük Hayatın Hissedar Sermayesi (Sağda), Sigortacılar ve Dünya Hayat İşleri

Not: Bir şirket örneğine dayanarak eksik 1Q / 3Q değerleri enterpolasyona tabi tutulmuştur.

Kaynak: Şirket Raporları, Bloomberg, Swiss Re Economic Research&Consulting

4.1.3. Hayat Sigortası Sektörünün Görünümü

Hayat primlerinin hem gelişmekte olan ülkelerde hem de gelişmekte olan ülkelerde 2016'da büyümesi bekleniyor. Büyümenin, gelişmiş ülkelerde hafifçe ivmelenmesi beklenirken, gelişmekte olan ülkelerde yavaşlaması bekleniyor. Gelişmiş pazarlardaki ufak iyileşme, Okyanusya'da beklenen toparlanma ve Batı Avrupa'da ılımlı bir hızlanma ile gerçekleşecek. Kuzey Amerika'da büyüme kabaca istikrarlı kalacaktır. Gelişmekte olan piyasalarda, büyüme hızı gelişmekte olan Asya'da sürekli güçlü performansı yansıtıyor. Çin'deki prim artışı, yavaşlamasına rağmen 2016'da güçlü kalması bekleniyor. Endonezya ve Malezya'daki hızlı büyüyen şeriat uyumlu/takafül ticaretinin hayat sektörüne daha fazla fayda sağlaması bekleniyor. Buna karşılık, fiyat rekabeti, talep zayıflığı ve artan mali ve ekonomik oynaklık nedeniyle Latin Amerika'daki büyüme son trend seviyelerinin altında kalacak. Yaşam primleri, çoğu CEE AB ülkesinde de baskı altında kalacak ve devam etmekte olan ekonomik zorluklar nedeniyle Rusya'da düşüş göstermesi bekleniyor. Afrika'da hayat sigortası penetrasyonu halen çok düşük, bu nedenle büyüme potansiyeli çok yüksek(Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting).

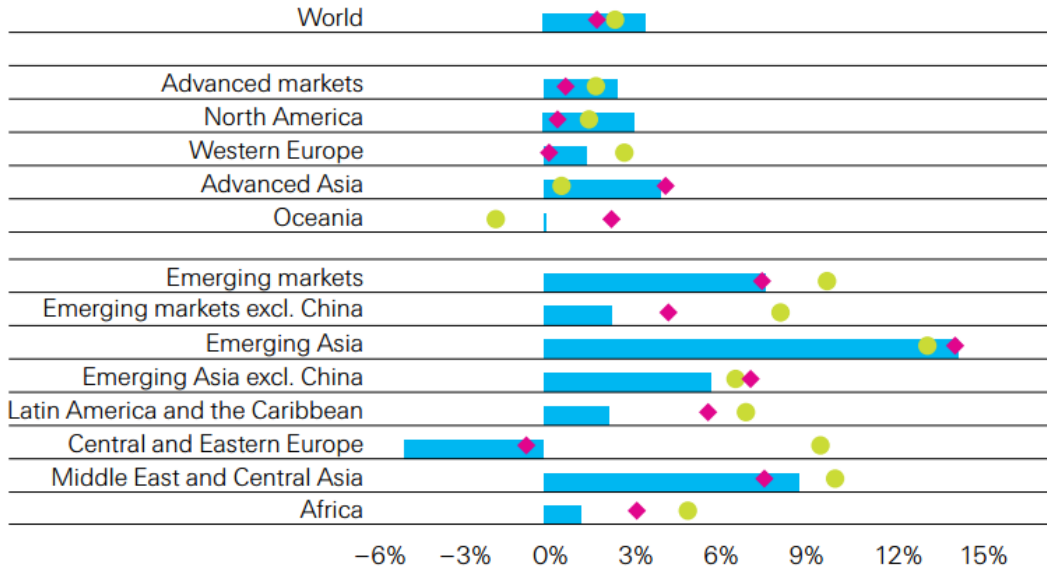
Faiz oranları ve makroekonomik ve finansal piyasa ortamı, birincil hayat sigortası endüstrisinin görünümünü şekillendirmeye devam edecektir. Kısa vadede ve orta vadede, ılımlı küresel ekonomik büyüme, düşük faiz oranları, finansal piyasalardaki oynaklık ve düzenleyici değişikliklerden kaynaklanan aşağı yönlü riskler halen sürmektedir. Karlılık baskısı altında olan hayat sigortacıları, sermaye yönetimini geliştirmeye, masrafları düşürmeye ve yatırım getirisini artırmaya odaklanmaya devam edecektir(Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting).

4.2. Hayat Dışı: Gelişmiş Pazarlar Tarafından Yönlendirilen Yüksek Prim Artışı

4.2.1. Hayat Dışı Sigortada Prim Geliştirme

Global hayat dışı sigortacılık sektörü, 2015 yılında reel olarak % 3,6 artışla 2020 milyar ABD dolarına, 2014 yılında kaydedilen % 2,4'lük kazancından daha yüksek ve kriz öncesi ortalama büyümeden daha iyi bir fiyatla 2015 yılında daha da iyileşmiştir (bkz. Şekil 5). Bununla birlikte, nominal USD cinsinden primler, dolar karşısında değer kaybetmesi nedeniyle % 3.8 düştü. Gelişmiş pazarlar, Okyanusya hariç tüm bölgelerde (+% 0,1'lik seviyede) kaydedilen yüksek büyümeyle ana sürücülerdi. Gelişmiş Asya (+% 4,1) gelişmiş bölgelerdeki en yüksek büyümeyi kaydetti ve Kuzey Amerika'daki primler de sağlam (+% 3,2) idi. Batı Avrupa primleri, birkaç yıllık durgunluk sonrasında ılımlı bir büyüme (+% 1,5) göstermiştir.

Şekil 5: Gelişmekte Olan ve Yükselen Piyasalarda Hayat Dışı Primlerdeki Büyüme, Finansal Kriz Öncesi ve Sonrası Ortalamalar, 2015

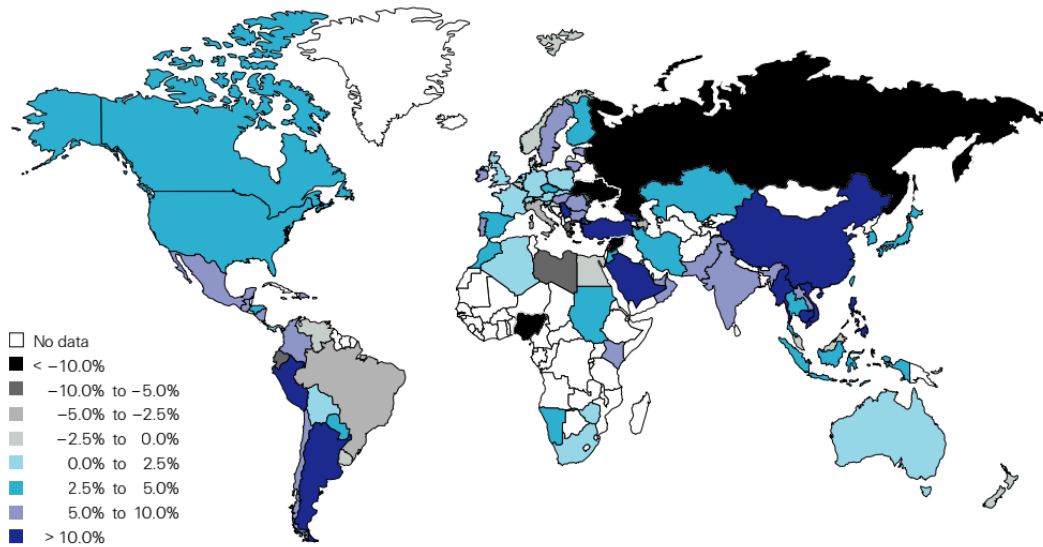

- 2015 Büyüme Oranı
- 2003-2007 Kriz Öncesi Ortalama Büyüme
- ◆ 2009-2014 Kriz Sonrası Ortalama Büyüme

Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

Gelişmekte olan ülkelerde 2014'te % 8.6 olan prim artışı 2015 yılında % 7.8'e geriledi ancak kriz öncesi ortalama % 10'un altındaydı. Bölgeler arasındaki büyüme eğilimleri karışık. Çin ana sürücüyü, primleri % 17 arttı. Orta Doğu ve Orta Asya'da büyüme % 9 seviyesinde ve aynı şekilde gelişmekte olan Asya'da da % 5,9 ile Çin'i dışlamaktadır. Ancak, çoğu bölgede prim artışı 2014'ten düşüktür. Büyüme, Afrika'da (+% 1,3) ve Latin Amerika'da (+% 2,3) yavaşlamıştır. Prim oranları % 4.9 düşen CEE'den daha yüksekti, Rusya ve Ukrayna'daki keskin daralmalar diğer ülkelere göre daha olumlu sonuçlar verdi.

Şekil 6: Hayat Dışı Sigorta Prim Gelişmesi, 2015

Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

4.2.2. Afet Kayıpları

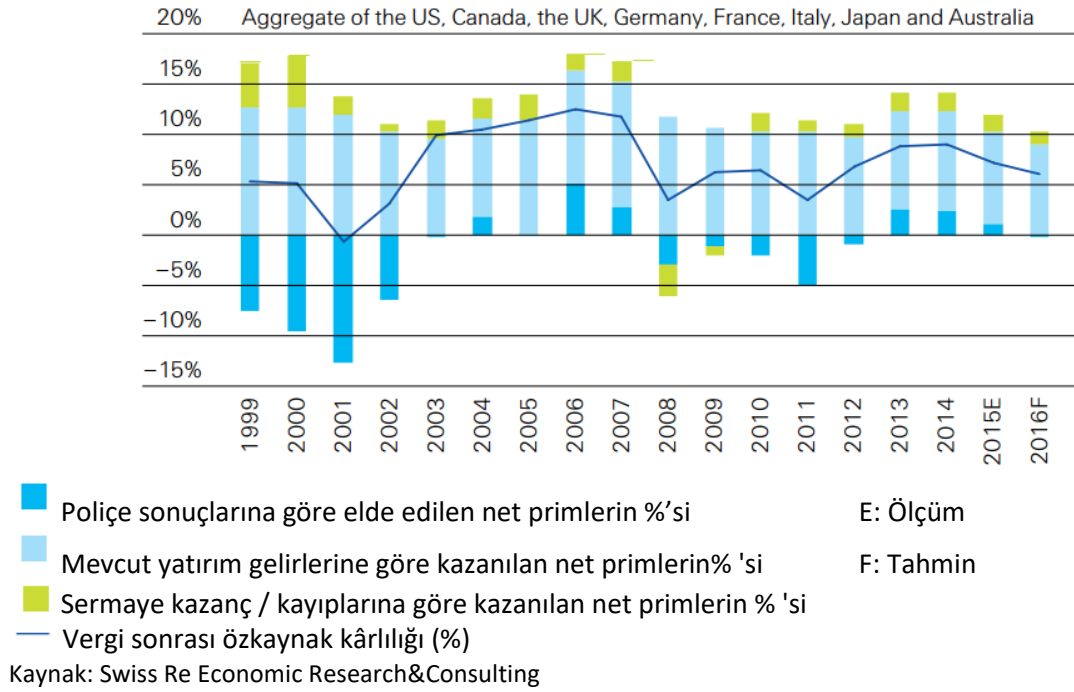
2015'te 353 felaket olayı vardı; bunlardan 198 rekor bir doğal felaket, tek bir yılda kaydedilen en yüksek sayıydı. Tüm afetlerden kaynaklanan toplam ekonomik kayıplar, 2014 yılında 113 milyar ABD dolarından ve önceki 10 yıl boyunca enflasyona göre düzeltilmiş ortalama 192 milyar ABD dolarının altına inerek 2015 yılında 92 milyar ABD doları olarak tahmin edilmiştir. 38 milyar dolarlık toplam zararlar Asya en çok afet isabet eden kıtayıdır. Nepal'de meydana gelen bir deprem, Hindistan, Çin ve Bangladeş'te görülen hasarlar dahil olmak üzere toplam zararın 6 milyar ABD doları olarak tahmin edildiği yılın en büyük felaketi oldu. Yılın en büyük sigortalı kayıp olayı, Ağustos ayında Çin'in Tianjin Limanı'nda meydana gelen ve 2.5 milyar dolar ile 3.5 milyar dolarlık bir mülk kaybıyla iki patlamaydı ve bu da Asya'nın en büyük insan yapımı sigortalı kayıp olayı oldu.

Genel olarak, sigorta sektörü 2015 yılında doğal afetlerden kaynaklanan 28 milyar ABD doları zararı ve insan kaynaklı felaketlerden 9 milyar ABD doları zararı kaplamıştı. Bununla birlikte, toplam ve sigortalı kayıplar arasında 55 milyar dolarlık büyük bir fark vardı; bu da, felaket olaylarına karşı küresel olarak sigorta korumasının eksikliği vurgulanmıştı.

4.2.3. Hayat Dışı Sigortacılar İçin Karlılık ve Sermaye Pozisyonu

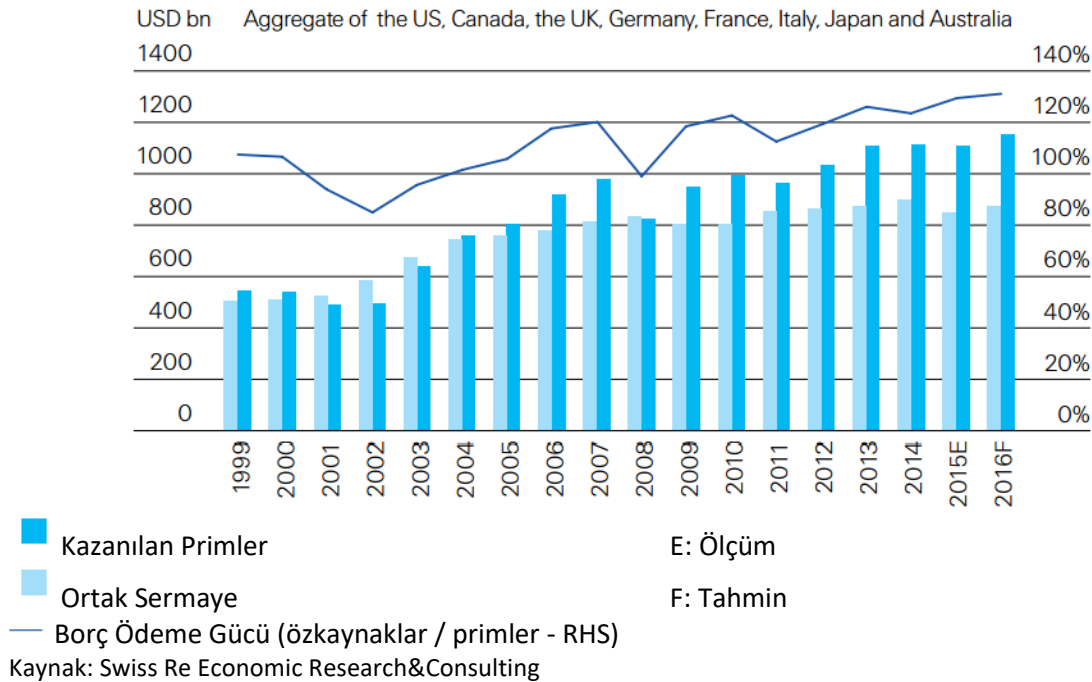
Hayat dışı sigortanın kârlılığı, ROE ile ölçülmüş ve 2014 yılında % 9.0 iken 2015'te % 7.2'ye gerilemiştir. Hem sigortacılık hem de yatırım sonuçları gerilemiştir. Sekiz büyük piyasalarda kazanılan net primlerin bir yüzdesi olarak yatırım gelirleri, düşük faizli çevre nedeniyle 2015'te 0,7 puan azalarak % 9,2'ye gerilemiştir (bkz. Şekil 7). Rezerv bültenleri yavaşladığı için, poliçe imzalama sonuçları da düştü. Genel olarak, sekiz pazardaki rehin verme karlılığı, kombine oran 2015'te 2014'te % 97.6'dan % 98.9'a yükseldiğinde bozuldu. ABD'de motor ve genel sorumluluk sigortasındaki artan talepler nedeniyle endüstri kombine oranı kötüleşti. İngiltere ve kıta Avrupasında, daha önce bazı iyileştirmelerden sonra motorlu taşıtlar için poliçe imzalama sonuçları bozulmaya başladı. Japonya'da, genel underwriting sonuçları tüm hatlar boyunca iyileşti, ancak mecburi motor hattındaki kombine oran yüksek kaldı. Bununla birlikte, Avustralya'daki sigortacılık performansı, mecburi motorlarda mülkleri dengeleyen iyileştirmelerdeki kötü sonuçlara bağlı olarak kötüleşti. Karlılıktaki genel olumsuz trendin 2016'da da devam etmesi beklenmektedir.

Şekil 7: Kazanılan net primlerin% 'si olarak Kârların kompozisyonu ve ROE, Sekiz büyük pazarın toplamı, 1999-2016

Hayat dışı sektör, 2014'te % 124 iken, 2015'te % 130'luk rekor bir seviyede ödeme gücüyle yeterince iyi sermaye yapmaya devam etti. Bununla birlikte, sekiz piyasadaki hissedar sermaye, ABD doları güçleninceye kadar olumsuz para etkileri nedeniyle marjinal olarak geriledi. Yerel para bazında, hissedar özkaynağı arttı. Sermaye kullanımının güçlü kalması beklense de, aşırı düşük faiz oranlarından dolayı gerçekleşmemiş kazançların desteği, oranlar artmaya başladıktan sonra ortadan kalkacak (özellikle ABD ve İngiltere'de).

Şekil 8: Hayat Dışı Sigortacılar'ın Ödeme Gücü, 1999-2016

4.2.4. Hayat Dışı Sigorta Sektörünün Görünümü

Global hayat dışı sektörün büyümesinin, başta gelişmiş pazarlar olmak üzere, ılımlı ekonomik aktivite ve yumuşak fiyatlamaya bağlı olarak zayıflaması beklenmektedir. Kuzey Amerika'da, prim ticaretinin çoğunda fiyat düşüşleri nedeniyle prim büyümesinin 2016 ve 2017 yıllarında hafif yavaşlaması bekleniyor. Batı Avrupa'da, ılımlı ekonomik toparlanmaya bağlı olarak hayat dışı prim büyümesi yavaşlamaya devam edecektir. Gelişmiş Asya'da zayıflayan bir ekonomik ortam, hayat dışı sektörün çoğunda zorluklar oluşturacak, ancak bazı hatların büyümesi beklenmektedir (örn., Farkındalığın artması ve ürünün yeniden fiyatlandırılması nedeniyle kaza ve sağlık durumu). Okyanusya'daki hayat dışı sektör fiyat baskısı ve düzenleyici değişikliklerden etkilenebilir.

Gelişmekte olan piyasalar için görünüm karışıktır. Gelişmekte olan Asya'nın, hükümet tarafından sigorta desteği nedeniyle başta Çin olmak üzere sağlam bir şekilde büyüyeceği tahmin edilmektedir. Daha fazla destek, Hindistan'daki motorlu üçüncü taraf sorumluluk (MTPL) sigortasındaki oran artışlarından ve diğer Asya pazarlarındaki altyapı yatırımlarından kaynaklanıyor. Bununla birlikte, Çin ve Malezya'daki motorun bozulması, bölgedeki olumlu momentumun bir kısmını telafi edebildi. Afrika'da, Orta Doğu'da ve Orta Asya'da hayat dışı primler büyümeye devam edecek fakat daha önce hiç olmadığı kadar düşük bir orana sahip olacak. Latin Amerika'da, Brezilya ve Venezuela'daki daralma ve Arjantin'de yavaşlayan büyüme nedeniyle, büyümenin düz olması bekleniyor. CEE'de, ekonominin durgunluk içinde kaldığı Rusya'da yaşanan daralmaya bağlı olarak hayat dışı primlerin daha da gerilemesi bekleniyor.

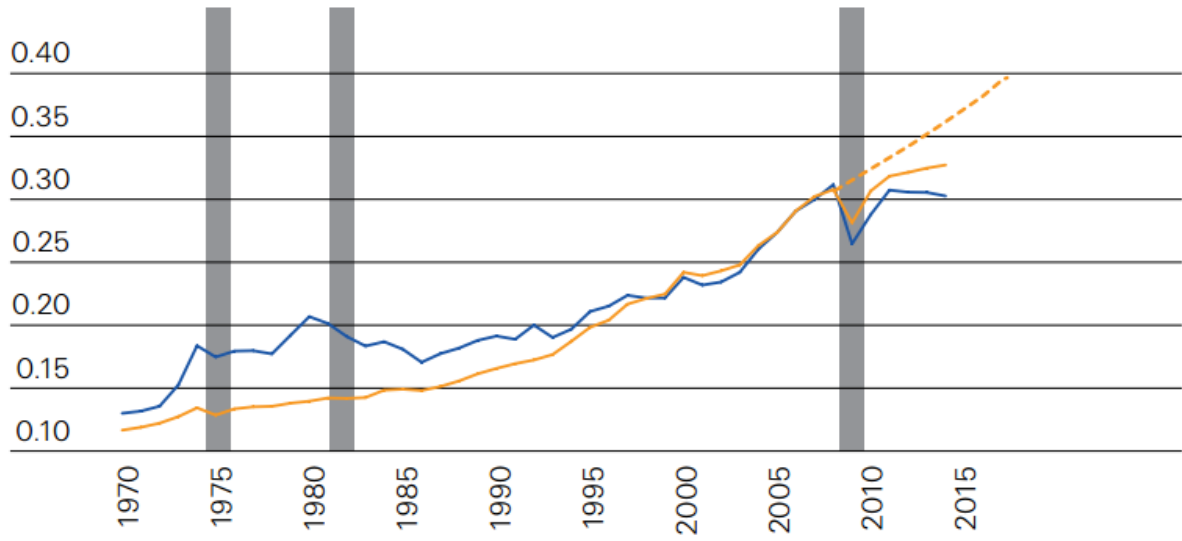
Yatırım getirilerinin düşük seviyelerde seyretmesi ve yumuşak piyasa koşullarının devam etmesi nedeniyle hayat dışı sigortacının karlılığının baskı altına alınmaya devam etmesi beklenmektedir.

4.3. Küresel Ticaret ve Sigorta Piyasasının Büyümesi

Son 150 yıllık tarihe ait veriler basit bir öyküye işaret ediyor: durgunluk dönemleri hariç olmak üzere 1. ve 2. Dünya Savaşı arasında ve sonrasında ve küresel ticaret hacimlerindeki büyüme çoğunlukla küresel gerçek GSYİH içindeki büyümeyi aştı. Performans, gerçek GSYİH'ya oranla yaklaşık iki kat hızlı büyüyerek, 1980'lerin sonundan 2000'lerin ortalarına kadar en belirgin halini aldı. Bu, ihracatın GSYİH içindeki payı olarak % 15'in altındaki ve % 30'un üzerinde bir oranda gerçekleşti (Şekil 9).

Kazanımlar bir dizi büyük jeo-politik ve ekonomik olaya dayanıyordu: Soğuk Savaş'ın sona ermesi ve Orta Doğu ülkelerinin dünya ekonomisine yeniden entegrasyonu; Çin'de ihracata dayalı büyüme modelinin benimsenmesi ve küresel ticarete entegrasyonu; 1986 ve 1994 yılları arasındaki Uruguay Yuvarlak ticaret görüşmeleri, Dünya Ticaret Örgütü'nün (WTO) oluşturulmasına ve ortalama tarifelerin azaltılmasına yol açtı; Bilgi ve iletişim teknolojilerinde hızlı yenilik; Ve ulaşım verimliliğinde devam eden iyileştirmeler. Zaman içinde belirli fonksiyonların daha fazla dışa aktarılması ile üretim süreçlerinin optimizasyonu global tedarik zincirlerinde bir artışa neden oldu.

Şekil 9: Küresel GSYİH'ya Oranla Küresel İhracatın Gelişimi

— GSYH'ya İhracat (Gerçek)

— GSYH'ye (nominal) ihracat

--- Kriz öncesi trend (gerçek)

■ Durgunluk

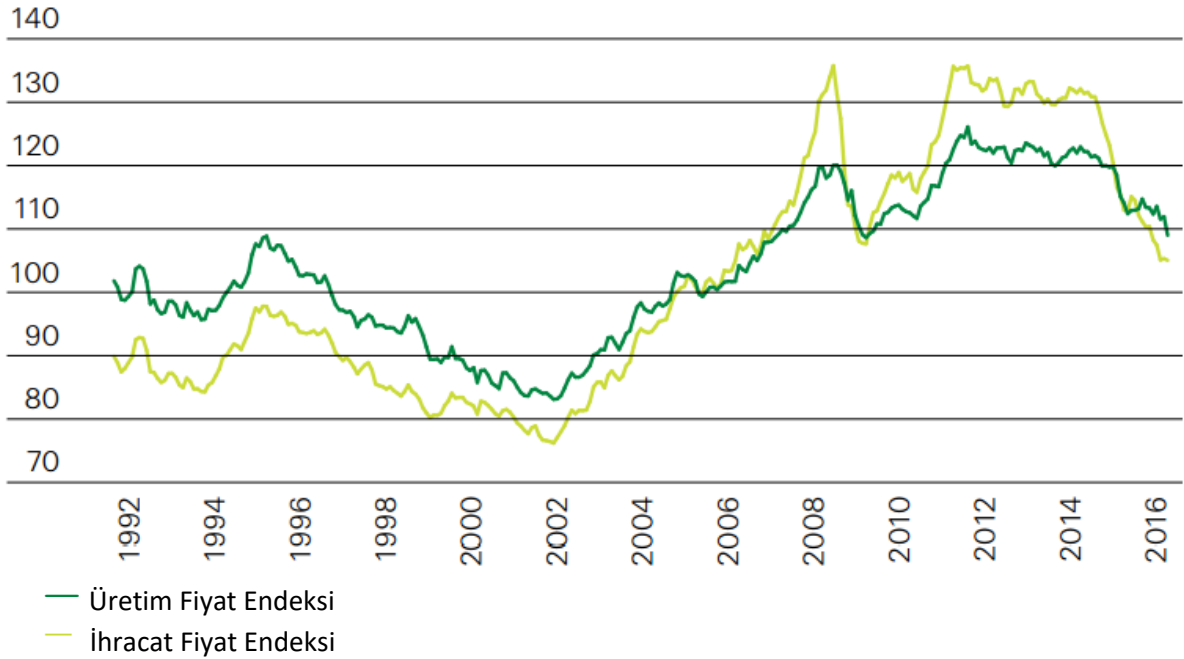
Gri çubuklar küresel durgunluklara işaret etmekte, küresel reel GSYİH büyümesi ile % 1'in altında dengelenmektedir; Kesikli çizgi 1990 ile 2007 arasındaki ortalama büyüme oranlarına göre kriz öncesi eğilimleri göstermektedir.

Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

Son yıllarda küresel ticarete yavaşlama oldu. Bu, nominal terimlerde gerçek tercümelemlerden daha belirgin görünüyor çünkü:

- USD değer kazanması: ulusal değerlerin ortak bir para birimine (genellikle USD) dönüştürülmesi gerekir. Daha güçlü bir ABD doları, yerel para birimi cinsinden fiyatlar ve hacimlerdeki fiyatların artmasına rağmen, diğer para birimlerinin ihracatının değerini düşürür. Aynı şey, dünya GSYİH'sında da geçerlidir. Bununla birlikte, ABD, dünya ticaretinin dünya GSYİH'ndakinden daha küçük bir kısmını oluşturduğundan, nominal ticareti ve GSYİH'yi toplamak için yerel para birimlerini USD'ye çevirmek USD'nin değer kazanmasıyla birlikte iki değişkenin oranının düşmesine neden olmaktadır.
- Son yıllarda düşen emtia ve imalat fiyatları, ihracat fiyatlarının düşmesine neden olmuştur (bkz. Şekil 10). Mallar ve üretilen ürünler, genel çıktı için yaptıklarından daha büyük bir ticaret payı oluşturmaktadır. Dolayısıyla, emtia fiyatlarının ve imalat fiyatlarının düşürülmesi nominal ihracatta nominal GSYİH'ye göre daha büyük bir olumsuz etkiye sahiptir ve bu da iki değişken arasındaki oranın düşmesine neden olur.

Şekil 10: Küresel Üretim Ve İhracat Fiyat Göstergeleri (2005 = 100)

Kaynak: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, Swiss Re Economic Research&Consulting.

USD'nin toplama etkileri ticaretteki son yavaşlamanın büyüklüğünü geride bıraktı, ancak reel olarak da görülebilir. Bu durum, ticaretteki yavaşlamanın döngüsel olup olmadığı ya da dünya ekonomisindeki yapısal bir değişimi yansıtıp yansıtmadığı sorusunu gündeme getirmektedir. Ve ikincisi ise, ticaretin GSYİH büyüme oranındaki düşüş küresel ekonomik büyümeyi nasıl etkileyecektir?

4.3.1. Yavaşlamanın Belirleyicileri

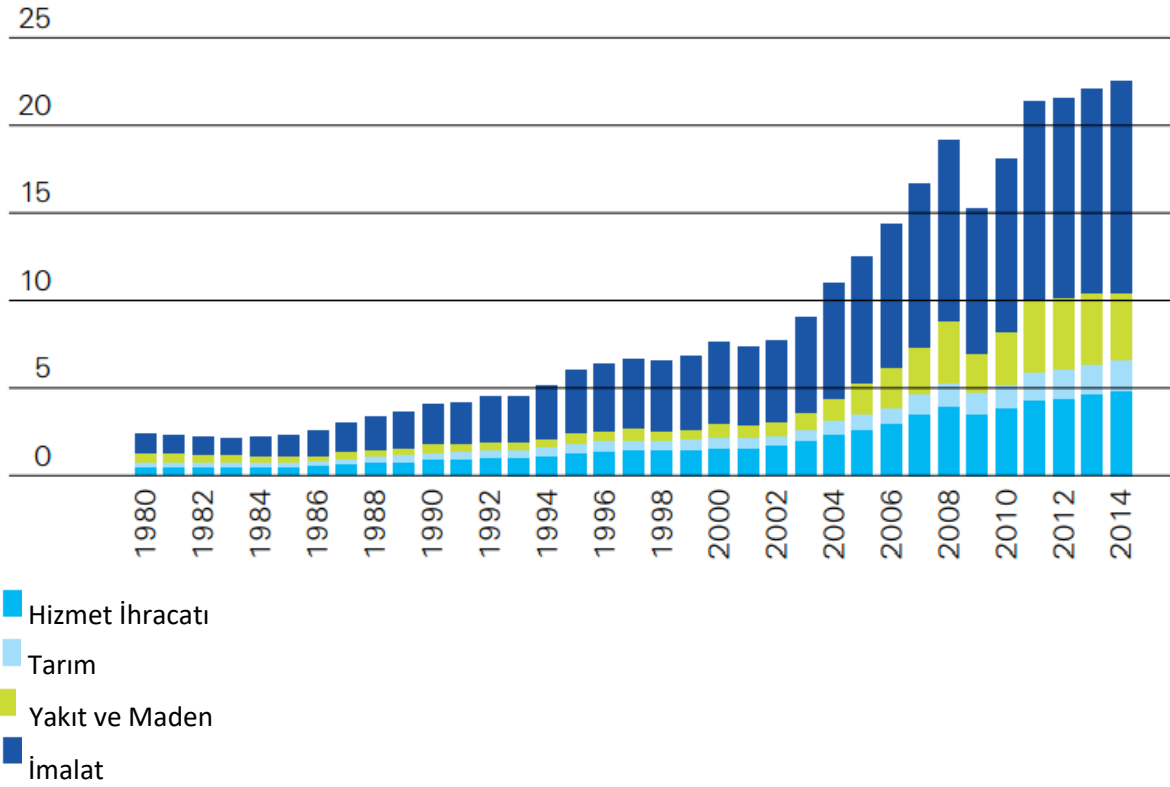
4.3.1.1. Çevrimsel Faktörler

Ticaret hacimleri, normalde, reel GSYİH'daki hareketlere orantılı olarak daha fazla tepki verir. Irwin buna, yatırım talebini ve dayanıklı tüketim malları gerekçe göstererek bunu açıklıyor ve güçlü ekonomik performans dönemlerinde hızla büyüyor. Bu mallar, küresel ticaret hacminin büyük bir kısmını oluşturduğundan, küresel büyümedeki son zayıflık, ticaretin GSYİH'ya oranını olumsuz etkilemektedir.

Dünya büyümesinin bölgesel bileşimi de önemlidir. Özellikle, son yıllarda AB'de yavaşlayan büyüme, küresel ticaret hacimleri üzerinde orantısız olarak büyük bir etkiye sahipti: AB, küresel çıktısının dörtte birinden azını, ancak küresel ticaretin üçte birinden fazlasını oluşturuyor. AB üye ülkeleri arasındaki önemli ticaret akışları, küresel ticaret istatistiklerinin bir parçası olarak dahil edilmiştir. Bununla birlikte, büyük ülkelerdeki ticaret (ör. ABD veya Çin) dahil değildir.

2007 yılından bu yana ticaret hacmindeki yavaşlamanın bir başka döngüsel faktörü, gelişmekte olan birçok piyasalardaki ekonomik büyümenin önceki yirmi yıla göre zayıf olmasıdır. Jeopolitik gerilimler, döviz kurlarındaki dalgalanmalar ve belirsiz bir görünüm dolayısıyla yatırımların durdurulması da daha düşük akışlara katkıda bulunmuştur.

Şekil 11: USD Trilyonda Küresel İhracat

Kaynak: WTO, Swiss Re Economic Research&Consulting

4.3.1.2. Yapısal Faktörler

Son dönemde ticarette GSYİH büyümesine oranla yavaşlama, mal ticaretinde, özellikle imalat, yakıt ve madencilik ürünlerinde yaşanan durgunluktan kaynaklanmaktadır. Aksine, hizmetler ticareti halen küresel GSYİH'dan çok daha yüksek bir oranda artmaktadır. Bununla birlikte, Şekil 16'da da görüleceği gibi, hizmetler halen sadece küresel ticaretin yaklaşık beşte birini oluşturmaktadır. Bu nedenle, küresel ticaretteki yavaşlama, hizmetlerden ziyade malların üretiminde ve ticaretinde yapısal değişiklikler ile ilgilidir.

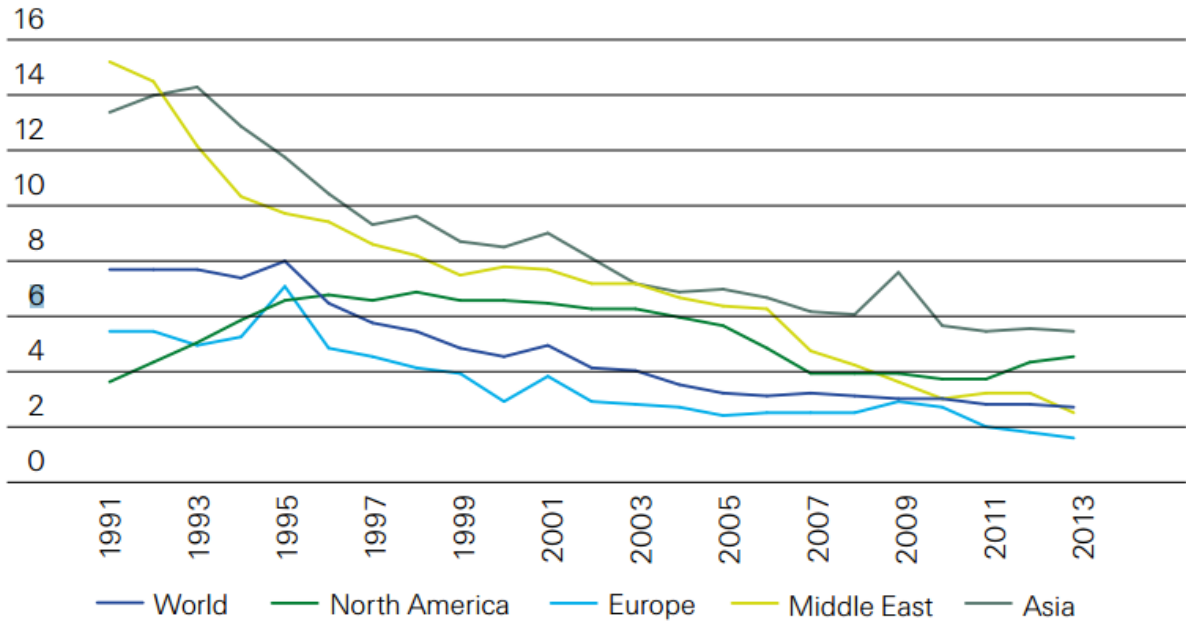
Uluslararası üretim ağlarının / tedarik zincirlerinin hızla genişlemesi, ticaretin 2007'den önceki iki on yıl içindeki gelir artışına oranla daha iyi olduğunu açıklamada önemli bir faktördür. Ticaret, brüt değer temelinde ölçülür. İthal ara malların büyük bir bölümünü oluşturan mallar ihraç edilirse, ithal edilen ara mallar bir ülkenin ihracatında tekrar kaydedilir. Buna karşılık, GSYİH sadece ihracatçı ülkedeki katma değeri ölçmektedir. Dolayısıyla, 2007'den önceki yıllarda küresel değer zincirlerinin yükselişi, GSYİH oranının büyük bir artışına neden olmuştur.

Teoriye göre, tedarik zinciri dağılımındaki temel ödün verme, uzmanlaşma kazanımları ile koordinasyon maliyetleri arasındaki farktır. Bilgi ve iletişim teknolojisindeki devrim, 1990'lı yılların başında ve 2000'lerin başında koordinasyon maliyetlerini radikal bir şekilde düşürdü. Bununla birlikte, deniz aşırı faaliyetlerdeki son yavaşlama, iletişim maliyetlerinde daha da önemli bir azalmanın başarılmasının zor olabileceğini göstermektedir. Buna ek olarak, Çin ve gelişmiş ekonomiler arasındaki ücret farklarının daralması uzmanlaşma kazançlarını düşürebilir. Uluslararası dikey uzmanlaşmanın yavaşlamasının ticaretle gelir ilişkisini etkileyen başka bir yapısal değişiklik olabileceğine dair kanıtlar bulmanız. ECB, Dünya Giriş-Çıkış Veritabanından kanıt sunarak bu bulguyu desteklemektedir. Katma

değer artışının brüt ihracattaki payı 2008 yılına kadar artmış ve 2009'dan bu yana genel olarak değişmemiştir. Üreticiler imalatlarını kendi ülkelerine geri çekerken, gelişmekte olan bazı piyasalardaki yüksek ücretler, dış tedarik zincirlerine olan bağımlılığı azaltmaktadır.

Çin'deki gelişmelerin, 2007 öncesindeki yüksek ticaret büyüme döneminde ticaretten gelir oranındaki büyük artışa ve daha sonraki yılların ticaretin yavaşlaması sırasında bu oranın düşmesine katkıda bulunduğu konusunda genel bir görüş birliği vardır. 2000'li yılların ortalarından önce, Çin'in ihracata dayalı büyüme modeli, küresel ticaret hacminin ana itici gücü oldu. Dahası, Çin'in ekonomik bütünleşmesinin Güneydoğu Asya ülkelerinde ticaret liberalizasyonu üzerinde "juggernaut etkisi" olduğunu, yani ticari liberalizasyonun ihracat sektörünü güçlendirdiği ve daha sonra ticaretin liberalleştirilmesi için lobi faaliyetlerine devam ettiği bir erdemli döngü olduğunu savunulmaktadır. Çin'in bir ihracat ve yatırım öncülüğünden daha çok tüketim ve hizmete dayalı büyüme modeline geçişi ile küresel ticaret büyümesinde büyük bir azalma olmuştur. Ticareti yoğun olmayan hizmet sektöründe ve yerel tüketimde büyümeye daha fazla vurgu yapan yeniden dengelenmiş Çin ekonomisi küresel ticaretten daha az katkıda bulunacaktır. Ayrıca, Çin'in toplam ihracatında parça ve bileşen ithalatının payının 1990'ların ortasında % 55'lik bir pozisyondan şu an % 35'e düştüğünü belirtmektedir. Çin'in kendi kaynaklarını geliştirme becerisi son yıllarda küresel ticaretin GSYİH'ye oranının durgunlaşmasına katkıda bulunmuştur.

Şekil 12: Farklı Bölgeler İçin Ortalama İthalat Tarifeleri, %

Kaynak: World Bank, Swiss Re Economic Research&Consulting.

ECB, koruma ekonomisinin en son ticaret yavaşlamasında "önemsiz ama önemsiz bir rol" oynayabileceğini iddia ediyor.¹⁸ Bununla birlikte, ticaret liberalizasyonunun durgunlaşmış bir seviyesi bile, ticaretin GSYİH'ye oranını daha fazla artırmayacaktı. Şekil 12, 1990'ların başından bu yana farklı bölgelere yönelik ortalama ithalat tarifelerini yüzde olarak göstermektedir. Küresel ticaret hacminin çıktığı kadar iki kat arttığı bu dönemde, dünya genelinde ortalama tarifeler önemli ölçüde düştü. Mali krizden sonraki yıllarda ortalama tarifeler düşük seviyelerde seyretti ve daha da düşüşlerin marjinal bir etkisi olabilir. 2000'li yılların ortalarından bu yana serbestleşme girişimlerinde yaşanan durgunluk, ticaretin üretim artışına oranla yavaşlamasına neden olabilir.

4.3.1.3. Gelecek Beklentileri ve Büyüme Sonuçları

Ticaret büyümesindeki döngüsel ve yapısal faktörlerin görece önemi üzerinde herhangi bir mutabakat bulunmamakla birlikte, her ikisinin de oyunda olduğunu gösteren güçlü kanıtlar bulunmaktadır. Diğerleri arasında dengede döngüsel güçlerin daha önemli olduğunu savunmaktadır. Bununla birlikte, son zamanlarda görülen yavaşlamanın önemli bir bölümünün yapısal değişikliklerin sorumlu olduğunu iddia etmektedir. Küresel ticaret, küresel ekonomik faaliyete hız verdikten sonra yeniden yükselmelidir, ancak çift GSYH büyüme oranlarına geri dönmesi pek olası değildir. Ticaretle GSYİH oranının son dönemde gerilemesine neden olan altta yatan faktörlerde meydana gelen değişiklikler devam edecek gibi görünüyor: Çin'in daha tüketim ve hizmet odaklı büyüme modeline geçişi sürüyor ve üretim ağlarının uluslararası dağılımına olan kazanımlar zirve yapmış olabilir.

Korumacılığın veya ticaret liberalizasyon tedbirlerinin önümüzdeki yıllarda üstünlük kazanacağını belirsizliği var. Trans-Pasifik Ortaklığı (TPP) Ekim 2015'te anlaşmaya varıldı ancak anlaşmanın katılımcı ülkeler tarafından hala imzalanması ve onaylanması gerekiyor. Ticaret hacimlerindeki ve ekonomik büyümenin potansiyel etkisi üzerine tahminler büyük farklılıklar gösterse de, ticaretin GSYİH'ye oranını olumlu olarak etkilemelidir. ABD ve AB arasında önerilen Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTIP) halen müzakere ediliyor. Anlaşmanın ne zaman ve hangi biçimde yürürlüğe gireceği belirsizdir.

4.3.1.4. Sigortaya Etkiler

Prim oranları döngüsel olma eğilimindedir ve kısa vadede deniz ve kredi sigorta primleri için en önemli belirleyicidir. Bununla birlikte, uzun vadede, primler çoğunlukla sigorta riskinin seviyesine göre belirlenir. Küresel ihracattaki ısrarlı yavaşlama maruz kalma büyümesini doğrudan düşürecek ve bu nedenle deniz ve kredi sigortası primlerini olumsuz yönde etkileyecektir.

Tablo 2: Gelecek 10 Yıl İçinde Deniz Primlerinin Geliştirilmesi İçin Senaryolar

Ticaret primlerinin uzun vadeli dönüşü	Önümüzdeki 10 yıl tahmin edilen ortalama reel GSYİH büyümesi	Ticarette öngörülen ortalama reel prim artışı:	
		Reel GSYİH ile Tandem olarak büyüme	Reel GSYİH'ya oranla iki kat daha hızlı büyüme
Kargo	0,89	%2,5	%5,0
Gemi	0,80	%2,2	%4,4
	%2,8		

Kaynak: IMF World Economic Outlook, Swiss Re Economic Research&Consulting.

4.3.1.5. Denizcilik Sigortası

Son 20 yılda elde edilen veriler, ticaret faaliyetlerinde% 1'lik bir artışın sonunda, kargo primlerinde% 0,9'un biraz altındaki bir artışa ve gövde priminde yaklaşık% 0,8'lik bir artışa neden olduğunu ortaya koymaktadır. Son 20 yılda, ticarete konu malların değerine yapılan primlerin bu uzun süredir karşılanması 1.0'ın altında olma eğilimindeydi. Bunun sebebi denizcilik endüstrisindeki ticari baskılardan kaynaklanıyor olabilir. Kredi kullanılabilirliği ve aşırı iyimser ticaret büyümesi tahminleri, 2004'ten 2008'e kadar yeni gemi siparişlerini büyük ölçüde artırdı. Denizyolu nakliye piyasasında navlun kapasitesinin yükselmesi ve zayıf seyrek fiyatlarla prim oranları üzerinde baskı oluşturdu. Ayrıca, emniyet artmakta, risk ve prim oranları düşürülmektedir.

Kargo primleri, işlem gören malların değeriyle doğrudan bağlantılı olabilirken, ticaret, gemilerin küresel değerinin yükünün toplam değerine bağlı olduğu varsayılarak tekne primlerini dolaylı olarak etkiler. Sevkiyat kapasitesinin aşırı arzı, gemilerin piyasa değerlerinde bir düşüşe neden oldu. Bu ve

daha büyük gemilere yönelik bir eğilim, daha az maliyete daha fazla kargo yüklenmesi nedeniyle, kargo primlerine kıyasla gövde primlerinin ticarete olan uzun süre düşük tepki oranını açıklayabilir.

Küresel reel GSYİH büyümesi için harici bir tahmin kullanan Tablo 1'de önümüzdeki 10 yıl içinde kargo ve tekne primlerinin ortalama reel büyüme oranları için iki senaryo sunulmaktadır: ticaretin bu dönemde olduğu gibi GSYİH'nın iki katı kadar hızlı bir şekilde büyüdüğü varsayımını içeren bir ters senaryo 1990 ile 2007 yılları arasında; ve ticaretin küresel GSYİH ile aynı hızda büyüdüğü varsayılan olumsuz bir senaryo. Bu senaryolardan, kargo primlerinin ortalama % 2,5 ile % 5 arasında, gövde priminde ise % 2,2 ile % 4,4 arasında bir artış olacağı tahmin edilmektedir. Kısa vadeli deniz primleri, prim oranlarının gelişimine bağlı olsa da, uzun vadedeki beklentileri gelecekteki ticaret-GSYİH oranının gelişimine oldukça bağlıdır.

4.3.1.6. Ticari Kredi Sigortası

40 ülkeden geçmiş veriler kullanılarak, ihracatın ticaret kredi sigortası primleri üzerindeki etkisi değerlendirildi. Analiz, ihracatta % 1'lik bir artışa eşlik ederse, ticari kredi sigorta primleri % 0.67 oranında arttı. Ticari kredi sigortası, satıcıları ürünleri ve hizmetleri alıcı tarafından ödememe riskine karşı korur. Bu, yerli alıcıları da içerdiğinden, ihracat verileri yalnızca ödememeye maruz kalmanın bir kısmını ele geçirir. Maruz kalmanın kalan kısmı bir ülkedeki ekonomik faaliyetin gelişmesine bağlıdır ve bu da ticareti de etkiler. Bu etkileri kontrol ettikten (yani, küresel ekonomik faaliyet seviyesini sabit tutarak) sonra, analiz, ticaretin % 1'lik bir artışının ticari kredi sigorta primleri sadece % 0.32 oranında arttığını gösteriyor. Ancak bu hala önemlidir. Dahası, ticaretin deniz hatları üzerindeki etkileri üzerine yapılan analizde olduğu gibi, tahminler de küresel bir ticaretin yavaşlamasının ekonomik faaliyet üzerindeki olası bir olumsuz etkisini hesaba katmıyor.

4.3.1.7. Sonuç

Denizcilik ve ticaret kredi sigortası hatlarının uzun vadedeki beklentileri, ticaretin GSYİH'ya oranının gelişmesinden önemli ölçüde etkilenmektedir. Küresel ekonominin düzelmesiyle bu oran önümüzdeki yıllarda yükselmelidir. Bununla birlikte, son zamanlardaki ticaret büyümesindeki yavaşlama, bir ölçüde, küresel ekonomide kalıcı yapısal değişiklikler olduğunu göstermektedir. Bahsedilen faktörlerin çoğu muhtemelen devam edecek ve sadece gerçek GSYİH büyüme oranlarını kullanarak birkaç yıl önce beklenenden daha gevşek denizcilik ve ticaret kredi sigorta primi gelişimine işaret etmektedir.

4.4. Gelişmiş Piyasa Primleri GSYİH'dan Daha Hızlı Büyüyor

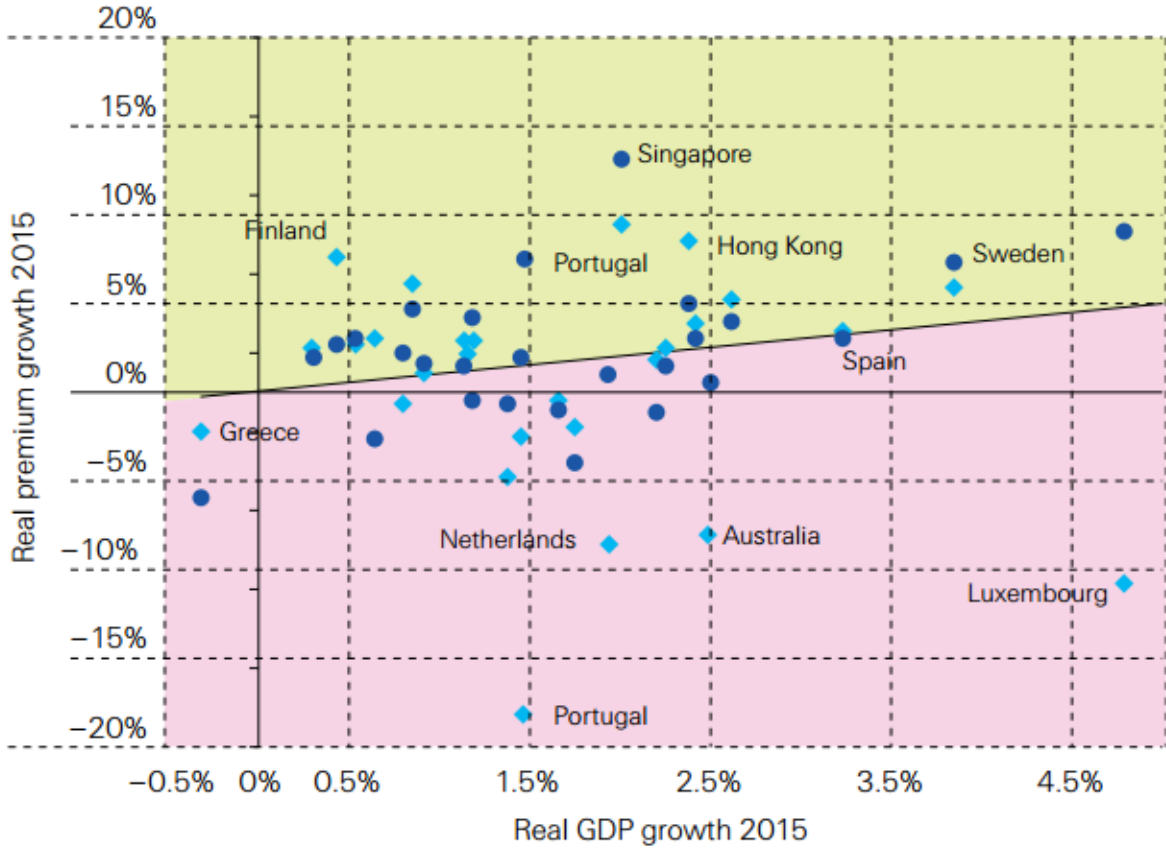
4.4.1. Gelişmiş Pazarların Küresel Payı 2015'te % 81,3'e Geriledi

Gelişmiş piyasalardaki toplam prim miktarı, 2015 yılında % 2,5 artarak bir önceki yıla göre az bir değişiklik gösterdi. Bununla birlikte, nominal USD cinsinden primler, özellikle avro bölgesi, Avustralya ve Kanada'da yaygın döviz kuru amortismanı nedeniyle % 5.7 oranında azalarak 3704 milyar dolara düştü. Güçlü bir Çin renminbi karşısında döviz kuru zayıflığı, ileri pazarların küresel sigorta prim primindeki payı % 81.3'e (2014:% 82.6) gerilemesine de katkıda bulundu.

4.5.1.1. Hayat Sigortası

Gelişmiş pazarlarda toplam yaşam primleri hafifçe GSYH büyüme geride bıraktı ve marjinal sigorta penetrasyonunun artırılması, 2015 yılında % 2,5 büyüme (primler / GSMH). Verileri (ki çizginin üzerinde mavi noktalar GSYİH büyümesinin üzerinde prim büyümeyi gösterir Şekil 13 bakınız) mevcut olduğu 28 piyasanın 17'sinde, hayat primleri büyüme ekonomik büyümeyi geride bıraktı.

Şekil 13: Gelişmiş Pazarlarda GSYİH Büyümesine Karşı Hayat Ve Hayat Dışı Prim Artışı, 2015

- Hayat Sigortası
 - Hayat Dışı Sigortalar
 - GYSH(GDP)'a eşit prim büyümesi
- Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

4.4.1.2. Hayat Dışı Sigorta

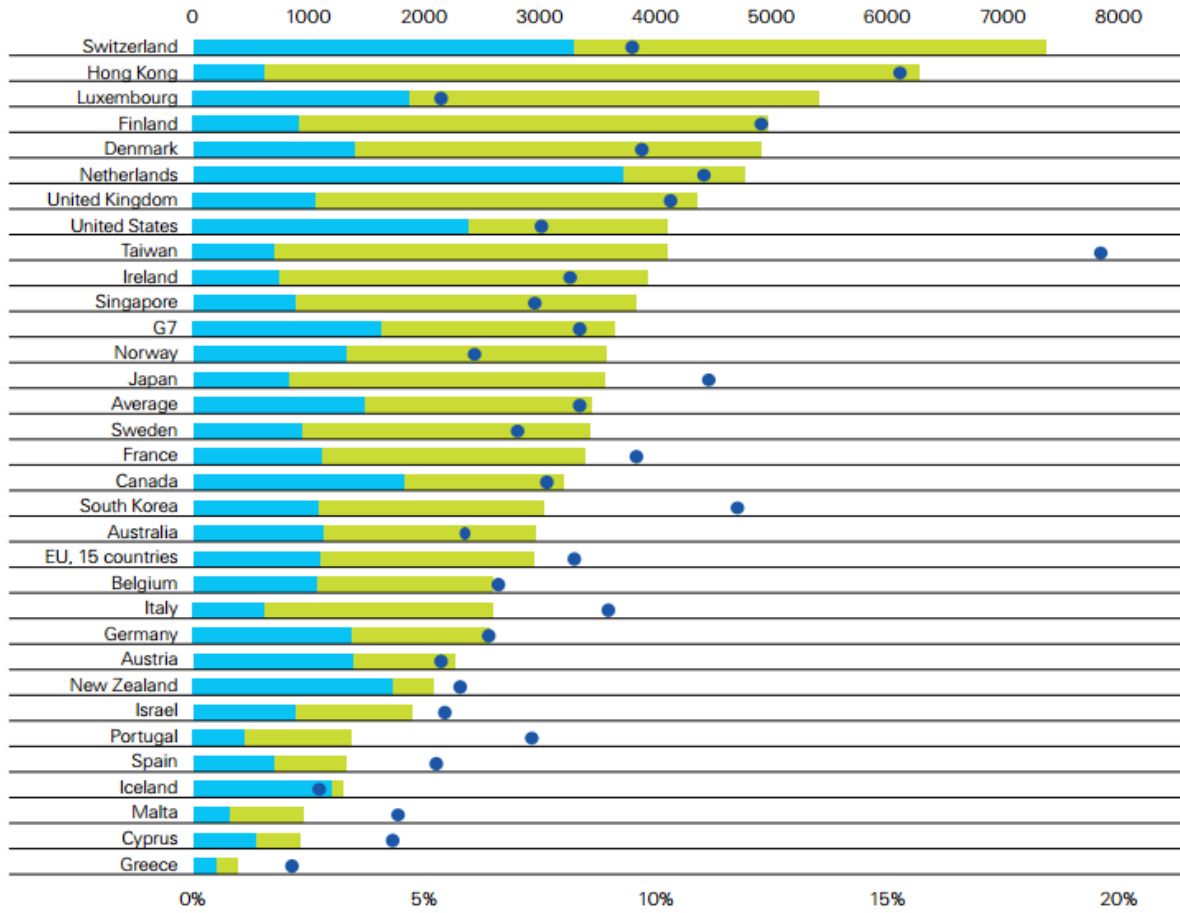
Hayat dışı, gelişmiş pazarlarda toplam primi 2015 yılında % 2.6 büyüme ile genel ekonomiden daha da fazla oldu. Prim büyüme verileri ile 28 piyasanın 16'sı GSYİH büyümesinden daha güçlüydü.

4.4.1.3. Sigorta Penetrasyonu ve Yoğunluğu

Öncelikle döviz kuru hareketlerine bağlı olarak 2015 yılında gelişmiş pazarlarda sigorta ortalama kişi başına harcama 3440 USD ile neredeyse önceki yıla göre % 6 aşağı idi. Hayat sigortası üzerinde kişi başına harcama 1954 dolar, hayat dışında ise 1486 dolar idi. Penetrasyon döviz kuru hareketleriyle aynı düzeyde kalmıştır.

Şekil 14: Gelişmiş Pazarlarda Sigorta Yoğunluğu ve Penetrasyonu, 2015

ABD Doları Cinsinden Primler

GSYİH'nın% 'si Olarak Primler

- Kişi Başına Hayat Dışı Sigorta Primi
- Kişi Başına Hayat Sigortası Primi
- Toplam Sigorta Penetrasyonu

Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

4.5. Gelişmekte Olan Piyasalar, Küresel Payı Kazanmaya Devam Ediyor

4.5.1. Sigorta Piyasası Genişlemesi Devam Ediyor

2015 yılında gelişmekte olan piyasalarda yazılı Toplam sigorta primleri 850 milyar dolar için % 9.8 oranında artarken, prim büyümesi GSYİH büyümesini geride bırakmaya devam etti. Gelişmekte olan piyasa primlerinin küresel payının büyük gelişmiş ekonomilerde döviz kuru % 18.7 ile 1.2 ppt ile büyüdü. Sigorta pazarı büyüme ekonomik büyümenin daha sadece 1,1 kat daha yüksek olduğu gibi 2006 yılından bu yana, gelişmekte olan piyasalarda sigorta sektörünün büyümesi 1.5 kat fazlası ile ekonomik büyümesini gölgede bıraktı. Ancak bu faktör Çin hariç ölçüde düşüktü.

4.5.1.1. Hayat Sigortası

Gelişmekte olan piyasalarda 2015 yılında yaşam primleri, % 3,5 ekonomik genel büyüme üzerinde, % 12 oranında büyümüştür. Prim büyüme verileri mevcut 51 piyasanın 41'inde ekonomik büyümeden daha güçlüydü. Şekil 15'te, çizginin üzerindeki mavi noktalar penetrasyonundaki artış, prim büyümesiyle geçen yıl GSYH büyümesini aşan pazarları temsil etmektedir.

Şekil 15: Hayat ve Hayat Dışı Sigorta Prim Artışı Gelişmekte Olan Piyasalarda GSYH Büyümesi, 2015

Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

4.5.1.2. Hayat Dışı Sigorta

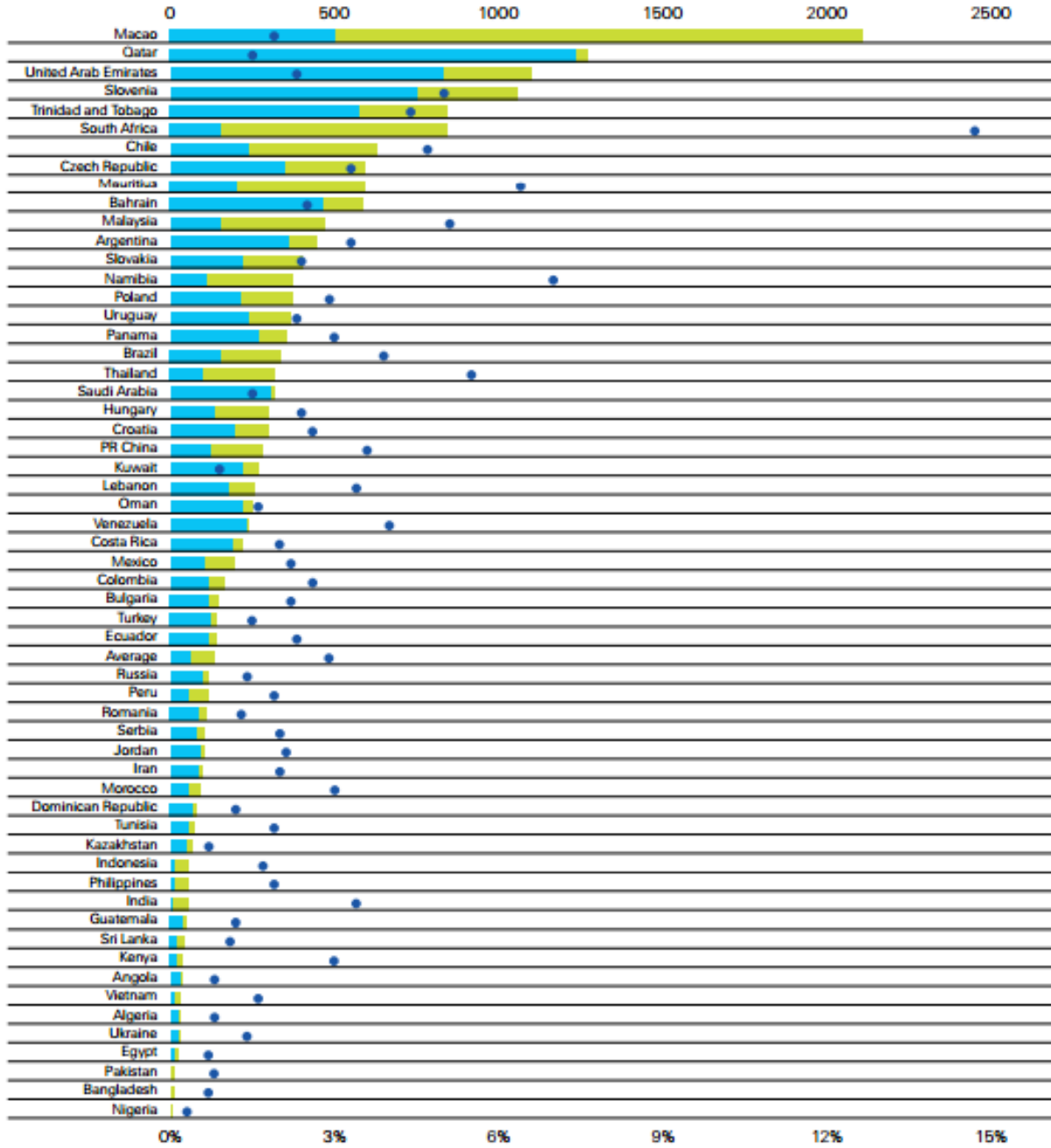
Gelişmekte olan piyasalarda hayat dışı genel prim zayıf bir ekonomik ortama rağmen 2015 yılında net % 7,8 oranında büyüdü. Ülke düzeyinde, sigorta penetrasyonunun 2015 verileri mevcut olduğu için 52 piyasanın 34'ünde artmıştır.

4.5.1.3. Sigorta Penetrasyonu ve Yoğunluk

2015 yılında gelişmekte olan piyasalarda kişi başına sigorta harcama ortalaması biraz artarak 135 dolar değişti, toplam tutarın 71 doları hayat sigortası ve 64 doları hayat dışı sigorta oldu. Gelişmekte olan piyasalarda ortalama sigorta penetrasyonu 2014 yılında % 2,7'den % 2,9'a yükseldi.

Şekil 16: Sigorta Yoğunluğu Ve Penetrasyon İçinde Gelişmekte Olan Piyasalar, 2015

ABD Doları Cinsinden Primler

GSYİH'nın% 'si Olarak Primler

■ Kişi Başına Hayat Dışı Sigorta Primi

■ Kişi Başına Hayat Sigortası Primi

● Toplam Sigorta Penetrasyonu

Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

Tablo 3: USD cinsinden Toplam Prim Hacmi

	Siralama	Ülke		Prim Hacmi (Milyon USD)		Nominal(USD)	Değişim 2015(%) Enflasyon Düzelt.	Dünya Pazarındaki Payı 2015(%)	
				2015	2014				
North America	1	United States	10	1316271 **	1270708		3.6	3.5	28.90
	9	Canada	11	114968 *	127042		-9.5	3.6	2.52
		Total		1431239	1397751		2.4	3.5	31.43
Latin America and Caribbean	14	Brazil		69091 *	87811		-21.3	2.2	1.52
	26	Mexico		25225 +	27516 +		-8.3	6.4	5.55
	29	Argentina	19	19410	15845		22.5	9.5	0.43
	37	Chile		11326	10911		3.8	15.2	0.25
	43	Colombia		7844	9510		-17.5	7.6	0.17
	44	Venezuela		7500 *	9319		-19.5	-1.5	0.16
	48	Peru		3616	3577		1.1	11.7	0.08
	55	Ecuador		2232	2255		-1.0	-4.9	0.05
	65	Panama		1400 **	1343 **		4.3	na.	0.03
	68	Uruguay		1265	1303		-2.9	4.8	0.03
	72	Trinidad and Tobago		1146 *	1019		12.5	6.3	0.03
	75	Costa Rica		1056 **	1157 **		-8.7	-10.3	0.02
	82	Dominican Republic		800 *	776		3.0	7.0	0.02
	84	Guatemala		775 **	729 **		6.3	3.4	0.02
	85	Cayman Islands		757 **	716 **		5.8	na.	0.02
		Other countries		4701	4537				0.10
		Total		158146	178323		-11.3	4.6	3.47
Europe	4	United Kingdom		320176 *	337799		-5.2	2.1	7.03
	5	France		230545 +	269607		-14.5	2.4	5.06
	6	Germany		213263 +	255121		-16.4	-0.1	4.68
	7	Italy		165037 *	194735		-15.3	1.5	3.62
	11	Netherlands		80595 *	97325		-17.2	-1.4	1.77
	15	Spain		61315 *	71459		-14.2	3.3	1.35
	16	Switzerland		61289 +	64315		-4.7	1.4	1.35
	17	Ireland		55175 *	60811 *		-9.3	8.7	1.21
	20	Sweden		33502 +	38760		-13.6	6.3	0.74
	21	Belgium		33078 *	40585		-18.5	-2.9	0.73
	22	Denmark		30383 *	35772		-15.1	1.3	0.67
	24	Finland		27246 *	30658		-11.1	6.7	0.60
	25	Luxembourg		26801 +	35115		-23.7	-8.6	0.59
	28	Norway		19864 *	25060		-20.7	-0.6	0.44
	30	Austria		19402	22783		-14.8	1.1	0.43
	31	Russia		16801	25738		-34.7	-10.3	0.37
	35	Portugal		14263 *	19151 *		-25.5	-11.2	0.31
	36	Poland		14144 +	17236		-17.9	-0.9	0.31
	38	Turkey		11140	11595		-3.9	10.9	0.24
	45	Czech Republic		6236 +	7608		-18.0	-3.2	0.14
	47	Greece		4143 +	5276		-21.5	-4.3	0.09
	49	Liechtenstein		3411	3727		-8.5	-2.6	0.07
	50	Malta		3325 **	3745		-11.2	na.	0.07
	53	Hungary		2981 +	3505		-15.0	2.2	0.07
	56	Slovakia		2198	2761		-20.4	-4.3	0.05
	57	Slovenia		2192	2574		-14.9	2.5	0.05
	59	Romania		2137 +	2414		-11.5	6.5	0.05
66	Ukraine		1339	2252		-40.5	-24.9	0.03	
67	Croatia		1270 +	1489		-14.7	2.2	0.03	
74	Bulgaria		1069 +	1175		-9.0	9.0	0.02	
81	Cyprus		806 +	959		-16.0	2.2	0.02	
86	Serbia		753 +	785		-4.1	16.0	0.02	
	Other countries		3001	3196				0.07	
	Total		1468878	1695091		-13.3	1.2	32.26	
Asia	2	Japan	13	449707 *	476515		-5.6	2.9	9.88
	3	PR China		386500 +	328439		17.7	18.3	8.49
	8	South Korea	13	153620	158881		-3.3	4.8	3.37
	10	Taiwan		95979	95622		0.4	5.8	2.11
	12	India	13	71776 *	67906		5.7	7.9	1.58
	19	Hong Kong		45748 +	41010		11.6	8.2	1.00
	23	Singapore		28004 *	27511		1.8	11.0	0.61
	27	Thailand		21682 **	21698 **		-0.1	6.3	0.48
	32	Israel		15295 **	16340		-6.4	na.	0.34
	33	Indonesia		14930 **	14653 **		1.9	8.3	0.33
	34	Malaysia	13	14351	16635		-13.7	1.7	0.32
	39	United Arab Emirates	12	10093 *	8918		13.2	8.7	0.22
	40	Saudi Arabia		9891 *	8129		21.7	19.1	0.22
	42	Iran	14	7877 *	7753		1.6	4.1	0.17
	46	Philippines		5550 **	4837 **		14.7	16.0	0.12
	52	Vietnam		2997 **	2627 **		14.1	16.9	0.07
	54	Qatar		2833 *	2677 *		5.8	4.1	0.06
	58	Pakistan		2182 *	1972 *		10.6	9.7	0.05
	62	Lebanon		1521 *	1475		3.1	7.1	0.03
	63	Bangladesh		1473 **	1314 *		12.1	na.	0.03
	70	Macao		1237 **	1095 **		13.0	na.	0.03
	71	Kazakhstan		1188	1319		-10.0	4.5	0.03
	73	Oman		1124 *	1035		8.6	8.6	0.02
76	Kuwait		1048 *	1060 +		-1.2	1.2	0.02	
78	Sri Lanka		892 **	862 **		3.5	na.	0.02	
83	Jordan		778 *	740		5.1	5.9	0.02	
88	Bahrain		746 *	720		3.6	1.7	0.02	
	Other countries		1955	2131				0.04	
	Total		1350974	1313874		2.8	8.2	29.67	
Africa	18	South Africa		45958 *	50502		-9.0	2.3	1.01
	51	Morocco		3122 +	3381		-7.7	5.3	0.07
	60	Egypt	15	2108 +	1974		6.8	1.3	0.05
	61	Kenya		1797 *	1772		1.4	6.2	0.04
	64	Nigeria		1420 *	1792		-20.8	-9.4	0.03
	69	Algeria		1262 *	1476		-14.5	1.5	0.03
	77	Namibia		917 *	995		-7.8	4.8	0.02
	79	Angola		853 **	1055 **		-19.2	na.	0.02
	80	Tunisia		823 **	907		-9.3	na.	0.02
	87	Mauritius		749 **	822		-8.8	na.	0.02
	Other countries		5114	5441				0.11	
	Total		64123	70116		-8.5	2.4	1.41	
Oceania	13	Australia	20	70587	87822 **		-19.6	-5.0	1.55
	41	New Zealand	16	9399 *	11304		-16.9	-0.7	0.21
		Other countries		441	430				0.01
	Total		80426	99557		-19.2	-4.5	1.77	
World		World		4553785	4754710		-4.2	3.8	100.00

+ Geçici *Tahmini ** Sabit sigorta nüfuzu alınarak tahmini ABD değeri
Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

Tablo 4: Sigorta Yoğunluğu: Kişi Başına Düşen Prim(USD), 2015

	Sıralama	Ülke		Toplam Sigorta İşi	Hayat Sigortası İşi	Hayat Dışı Sigorta İşi
North America	9	United States	10	4095.8 **	1719.2 +	2376.6 **
	17	Canada	11	3209.1 *	1377.0 *	1832.1 *
		Total		4006.9	1684.9	2322.0
Latin America and Caribbean	1	Cayman Islands		12619.3 **	514.8 **	12104.6 **
	34	Trinidad and Tobago		843.0 *	268.2 *	574.7 *
	36	Chile		630.3	386.5	243.7
	41	Argentina		446.5	81.1	365.4
	46	Uruguay		368.7	124.8	243.9
	47	Panama		356.4 **	85.1 **	271.2 **
	48	Brazil		332.1 *	178.3	153.7 *
	57	Venezuela		241.1 *	3.8 *	237.3 *
	58	Costa Rica		219.7 **	28.1 **	191.6 **
	59	Mexico		198.3 +	90.1 +	108.2 +
	60	Colombia		162.6	48.1	114.6
	63	Ecuador		138.3	22.0	116.3
	65	Peru		115.2	55.1	60.1
	71	Dominican Republic		76.0 *	8.7 *	67.3 *
	77	Guatemala		47.4 **	9.4 **	38.1 **
		Total		251.0	105.1	145.9
Europe	2	Switzerland		7370.3 +	4078.6 +	3291.7 +
	4	Luxembourg	1	5401.3 +	3535.3 +	1866.1 +
	5	Finland		4963.2 *	4049.9 *	913.3 *
	6	Denmark		4914.2 *	3513.3 *	1400.8 *
	7	Netherlands		4763.1 *	1051.1 *	3712.1 *
	8	United Kingdom	1	4358.5 *	3291.8 *	1066.7 *
	11	Ireland	1	3927.0 *	3172.8 *	754.2 *
	13	Norway	1	3568.5 *	2238.3 *	1330.2 +
	15	Sweden		3429.5 +	2483.5	946.0 +
	16	France	1	3392.0 +	2263.0 +	1129.0 +
	20	Belgium	1	2586.9 *	1521.0 *	1066.0 *
	21	Italy	1	2580.5 *	1968.3 *	612.2 *
	22	Germany	1	2562.5 +	1181.1	1381.4 +
	23	Austria		2260.7	874.9	1385.7
	27	Portugal		1362.2 *	917.0 *	445.2 *
	28	Spain		1321.8 *	611.5 *	710.2 *
	31	Slovenia		1058.2	303.2	755.0
	32	Malta		948.7 **	631.1 **	317.6 **
	33	Cyprus		922.5 +	382.9 +	539.6 +
	37	Czech Republic		591.8 +	240.8 +	351.0 +
	42	Slovakia		405.6	180.9	224.8
	43	Greece		381.3 +	174.8 +	206.5 +
	45	Poland		371.7 +	153.9 +	217.8 +
	51	Hungary		302.8 +	162.8 +	140.1 +
	52	Croatia		298.8 +	100.1 +	198.7 +
	61	Bulgaria		149.3 +	26.2 +	123.1 +
	62	Turkey		141.4	17.3	124.1
	64	Russia		117.1	14.8	102.3
	66	Romania		107.4 +	21.4 +	86.0 +
	67	Serbia		105.0 +	23.1 +	81.9 +
	83	Ukraine		29.9	2.2	27.7
	88	Liechtenstein				
		Total		1634.4	987.2	647.2
Asia	3	Hong Kong		6271.2 +	5655.2 +	616.0 +
	10	Taiwan		4094.1	3396.6	697.5
	12	Singapore	1	3825.1 *	2931.5 *	893.7 *
	14	Japan	13	3553.8 *	2717.0 *	836.8 *
	18	South Korea	13	3034.2	1939.9	1094.3
	24	Macao		2103.9 **	1601.2 **	502.7 **
	26	Israel		1896.7 **	1004.4 **	892.3 **
	29	Qatar		1267.6 *	32.3 *	1235.4 *
	30	United Arab Emirates	12	1102.2 *	266.0 *	836.2 *
	39	Bahrain		584.7 *	119.7 *	464.9 *
	40	Malaysia	13	472.3	315.6	156.7
	49	Thailand		318.9 **	215.1 **	103.9 **
	50	Saudi Arabia		313.6 *	8.1 *	305.5 *
	53	PR China		280.7 +	153.1 +	127.6 +
	54	Kuwait		269.1 *	44.6 *	224.5 *
	55	Lebanon		259.9 *	77.8 *	182.1 *
	56	Oman		250.3 *	25.8 *	224.4 *
	68	Jordan		102.4 *	11.2 *	91.2 *
	69	Iran	14	99.6 *	10.4 *	89.1 *
	73	Kazakhstan		67.4	14.1	53.3
	74	Indonesia		57.9 **	42.7 **	15.2 **
	75	Philippines		55.0 **	39.8 **	15.3 **
	76	India	13	54.7 *	43.2 *	11.5 *
	78	Sri Lanka		43.1 **	18.5 **	24.5 **
	81	Vietnam		32.1 **	16.9 **	15.1 **
	85	Pakistan		11.5 *	7.7 *	3.9 *
	86	Bangladesh		9.1 **	6.7 **	2.4 **
		Total		311.7	209.8	102.0
Africa	35	South Africa		842.5 *	687.9 *	154.6
	38	Mauritius		588.7 **	386.8 **	201.9 **
	44	Namibia		372.7 *	257.9 *	114.8 *
	70	Morocco		90.8 +	31.5 +	59.3 +
	72	Tunisia		73.1 **	12.8 **	60.3 **
	79	Kenya		39.0 *	14.4 *	24.6 *
	80	Angola		34.1 **	0.6 +	33.5 **
	82	Algeria		31.8 *	2.5 *	29.3 *
	84	Egypt	15	23.0 +	10.8 +	12.2 +
	87	Nigeria		7.8 *	2.4 *	5.3 *
		Total		54.7	37.3	17.4
Oceania	19	Australia		2957.7	1829.6	1128.2
	25	New Zealand		2075.2 *	353.0 *	1722.2 *
		Total		2065.0	1165.5	899.5
World		World	3	621.2	345.7	275.6

+ Geçici *Tahmini ** Sabit sigorta nüfuzu alınarak tahmini ABD değeri
Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

Tablo 5: Sigorta Penetrasyonu: GSYİH'nin %'si olarak primler, 2015

	Sıralama	Ülke		Toplam Sigorta İşi	Hayat Sigortası İşi	Hayat Dışı Sigorta İşi
North America	15	Canada	11	7.40 *	3.18 *	4.23 *
	16	United States	10	7.28 **	3.05 +	4.22 **
		Total		7.29	3.06	4.22
Latin America and Caribbean	1	Cayman Islands		20.24 **	0.83 **	19.42 **
	34	Chile		4.74	2.91	1.83
	35	Trinidad and Tobago		4.44 *	1.41 *	3.03 *
	38	Venezuela		3.95 *	0.06 *	3.89 *
	39	Brazil		3.90 *	2.09	1.80 *
	44	Argentina		3.26	0.59	2.66
	47	Panama		2.95 **	0.71 **	2.25 **
	49	Colombia		2.64	0.78	1.86
	55	Uruguay		2.34	0.79	1.55
	56	Ecuador		2.26	0.36	1.90
	57	Mexico		2.21 +	1.00 +	1.20 +
	63	Costa Rica		2.04 **	0.26 **	1.78 **
	64	Peru		1.92	0.92	1.00
	77	Guatemala		1.24 **	0.24 **	0.99 **
	78	Dominican Republic		1.21 *	0.14 *	1.07 *
		Total		3.09	1.29	1.80
Europe	5	Finland		11.86 *	9.68 *	2.18 *
	8	Netherlands		10.72 *	2.36 *	8.35 *
	9	United Kingdom	1	9.97 *	7.53 *	2.44 *
	10	Denmark		9.43 *	6.74 *	2.69 *
	11	France	1	9.29 +	6.20 +	3.09 +
	12	Switzerland		9.22 +	5.10 +	4.12 +
	13	Italy	1	8.68 *	6.62 *	2.06 *
	14	Ireland	1	7.87 *	6.36 *	1.51 *
	18	Portugal		7.10 *	4.78 *	2.32 *
	20	Sweden		6.81 +	4.93	1.88 +
	22	Belgium	1	6.42 *	3.78 *	2.65 *
	23	Germany	1	6.24 +	2.88	3.36 +
	24	Norway	1	5.93 *	3.72 *	2.21 +
	29	Austria		5.19	2.01	3.18
	30	Luxembourg	1	5.17 +	3.38 +	1.79 +
	31	Spain		5.11 *	2.36 *	2.75 *
	33	Slovenia		5.01	1.43	3.57
	36	Malta		4.25 **	2.83 **	1.42 **
	37	Cyprus		4.18 +	1.73 +	2.44 +
	43	Czech Republic		3.27 +	1.33 +	1.94 +
	48	Poland		2.94 +	1.22 +	1.72 +
	50	Croatia		2.62 +	0.88 +	1.74 +
	52	Hungary		2.45 +	1.32 +	1.13 +
	53	Slovakia		2.40	1.07	1.33
	58	Bulgaria		2.18 +	0.38 +	1.80 +
	60	Greece		2.13 +	0.97 +	1.15 +
	61	Serbia		2.05 +	0.45 +	1.60 +
	71	Turkey		1.55	0.19	1.36
	74	Ukraine		1.41	0.10	1.31
	75	Russia		1.36	0.17	1.19
	76	Romania		1.28 +	0.26 +	1.03 +
	88	Liechtenstein				
		Total		6.89	4.16	2.73
Asia	2	Taiwan		18.97	15.74	3.23
	3	Hong Kong		14.76 +	13.31 +	1.45 +
	6	South Korea	13	11.42 *	7.30	4.12 *
	7	Japan	13	10.82 *	8.27 *	2.55 *
	17	Singapore	1	7.25 *	5.55 *	1.69 *
	27	Thailand		5.49 **	3.70 **	1.79 **
	28	Israel		5.35 **	2.83 **	2.51 **
	32	Malaysia	13	5.05	3.37	1.68
	40	PR China		3.57 +	1.95 +	1.63 +
	41	India	13	3.44 *	2.72 *	0.72 *
	42	Lebanon		3.42 *	1.02 *	2.40 *
	51	Bahrain		2.45 *	0.50 *	1.95 *
	54	United Arab Emirates	12	2.35 *	0.57 *	1.78 *
	59	Jordan		2.13 *	0.23 *	1.89 *
	62	Iran	14	2.04 *	0.21 *	1.83 *
	66	Philippines		1.90 **	1.37 **	0.53 **
	67	Macao		1.86 **	1.42 **	0.45 **
	68	Indonesia		1.73 **	1.28 **	0.45 **
	69	Oman		1.57 *	0.16 *	1.41 *
	70	Vietnam		1.57 **	0.83 **	0.74 **
	72	Qatar		1.54 *	0.04 *	1.50 *
	73	Saudi Arabia		1.51 *	0.04 *	1.47 *
	79	Sri Lanka		1.15 **	0.49 **	0.66 **
	80	Kuwait		0.90 *	0.15 *	0.75 *
	82	Pakistan		0.82 *	0.54 *	0.27 *
	84	Kazakhstan		0.71	0.15	0.56
	86	Bangladesh		0.67 **	0.50 **	0.18 **
		Total		5.34	3.59	1.74
Africa	4	South Africa		14.69 *	12.00 *	2.70
	19	Namibia		6.98 *	4.83 *	2.15 *
	21	Mauritius		6.43 **	4.22 **	2.20 **
	45	Morocco		3.05 +	1.06 +	1.99 +
	46	Kenya		2.98 *	1.10 *	1.88 *
	65	Tunisia		1.91 **	0.34 **	1.58 **
	81	Algeria		0.82 *	0.07 *	0.76 *
	83	Angola		0.81 **	0.01 +	0.80 **
	85	Egypt	15	0.68 +	0.32 +	0.36 +
	87	Nigeria		0.29 *	0.09 *	0.20 *
		Total		2.90	1.97	0.92
Oceania	25	Australia		5.67	3.51	2.16
	26	New Zealand		5.59 *	0.95 *	4.64 *
		Total		5.58	3.15	2.43
World		World	3	6.23	3.47	2.77

+ Geçici *Tahmini ** Sabit sigorta nüfuzu alınarak tahmini ABD değeri
Kaynak: Swiss Re Economic Research&Consulting

5. Türkiye’de Sigorta Sektörü

5.1. Finansal Piyasaların Genel Görünümü

2015 yılında küresel finansal piyasalarda belirleyici olan faktörlerin başında Fed’in faiz politikası yer almıştır. Bunun yanı sıra daha çok yılın ikinci yarısında etkili olan faktörler ise Çin’den gelen zayıf makro veriler ile finans piyasasındaki düzenlemeler olmuştur. Fed’den beklenen ama tarihi belirsiz olan faiz kararı yıl boyunca doların değerlenmesine, diğer para birimlerinde ciddi değer kayıpları yaşanmasına ve gelişmekte olan ekonomilerden sermaye çıkışına sebep olmuştur. Yıl sonu itibarıyla Fed’in faiz artışı gerçekleşmiş fakat piyasalar faiz artışını önceden fiyatladığından finans piyasalarına yansımaları çok olumsuz olmamıştır. Küresel finansal piyasalar bakımından olumlu olan gelişmeler ise ECB ve BoJ gibi büyük Merkez Bankalarının genişletici politikalarını sürdürmeleri olmuştur. Bunlar likidite bolluğu sağlayarak Fed kaynaklı etkinin artmasının önüne geçmiştir.

Küresel ekonomide önümüzdeki dönemde büyümeyi aşağı çekebilecek riskler bakımından, finansal piyasalarda Fed’in politika kararlarına bağlı olarak ortaya çıkabilecek oynaklık, özellikle gelişmekte olan ekonomilerin karşı karşıya olduğu yavaş büyüme ve düşük emtia fiyatlarının emtia ihracatçısı ülkeler bakımından oluşturabileceği dış denge ve büyüme problemleri üç temel risk olarak öne çıkmaktadır.

Türkiye ekonomisi başta AB olmak üzere yakın ticaret ortaklarındaki durgunluk, finansal oynaklıklar ve artan jeopolitik gerginliklere rağmen 2015’in üçüncü çeyreğinde yüzde 4 büyümüştür. Bu dönemde mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH yüzde 1,3 artmıştır. 2015 yılının ilk dokuz aylık döneminde ise büyüme yüzde 3,4 olmuştur. Türkiye ekonomisi ekonomik güvende bozulmanın yaşandığı üçüncü çeyrekte kaydettiği büyüme performansı ile G-20, AB ve OECD ülkeleri arasında ilk sıralarda yer almıştır.

Gelişmiş ülke merkez bankalarının para politikalarındaki belirsizlikler, gelişmekte olan ekonomilerdeki yavaşlama ve jeopolitik riskler 2015 yılında yurtiçi finansal piyasalar üzerinde etkili olmuştur. Fed’in faiz artırımının zamanlamasına dair belirsizlikler, Avro Bölgesi’nde Yunanistan’daki borç krizine ilişkin gelişmeler, Çin’de yapısal dönüşüme bağlı yavaşlama ve düşük emtia fiyatları gelişmekte olan ülkelere yönelik risk algısını bozarak sermaye akışını zayıflatmıştır. Bu çerçevede yurtiçi finansal piyasalar da zaman zaman içerideki gelişmeler ile ayrılmakla birlikte gelişmekte olan piyasalara paralel bir seyir izlemiştir. Yılın son çeyreğinde küresel finans piyasalarında gözlenen oynaklık azalışı ile beraber gelişmekte olan ülke finansal varlık fiyatlarında kısmi iyileşmeler yaşanmıştır. Risk primi göstergeleri ile uzun vadeli faizlerde düşüşler gözlenmiş ve yerel para birimleri değer kayıplarının bir kısmını geri almıştır. Fed’in beklenen faiz artırımını Aralık ayında gerçekleştirmesi ve kademeli faiz artışında temkinli davranacağı mesajı piyasalardaki oynaklığı azaltan bir faktör olmuştur.

Bankacılık sektörü, güçlü sermaye yapısı ve varlık kalitesi ile makroekonomik istikrarı desteklemektedir. Sermaye yeterlilik oranının yasal sınırın iki katı olması ve kredilerin takibe dönüşüm oranının oldukça düşük seviyelerde yatay bir seyir izlemesi bunun göstergesidir. Ayrıca BDDK’nın uyguladığı makro ihtiyati politika tedbirlerinin etkisiyle düşen ve kompozisyonu şirketler kesimine kullandırılan krediler lehine değişen toplam kredi artış oranı, finansal istikrara katkı yapan önemli bir gelişme olmuştur. Sektörde stres testleri, hedef sermaye yeterlilik oranı, yüksek karşılık oranları ve kar dağıtımına ilişkin sınırlamalar ihtiyati politikalar olarak belirlenmiş olup verimli bir şekilde uygulanmaktadır.

5.2. Sigortacılık Sektörüne İlişkin Genel Bilgiler

31/12/2015 itibarıyla sektörde 59'u sigorta ve emeklilik, 1'i reasürans olmak üzere toplam 60 şirket bulunmakta olup, bunlardan 36'sı hayat dışı, 4'ü hayat, 19'u hayat ve emeklilik branşında faaliyet göstermektedir. Hayat dışı şirketlerinden ikisi yurt dışında kurulmuş sigorta şirketinin Türkiye'deki şubesi şeklinde faaliyetlerine devam etmektedir.

Tablo 6: Sektördeki Şirket Sayısı

	31.12.2014	31.12.2015
Hayat Dışı	38	36
Hayat	6	4
Hayat/Emeklilik	19	19
Reasürans	1	1
Toplam	64	60

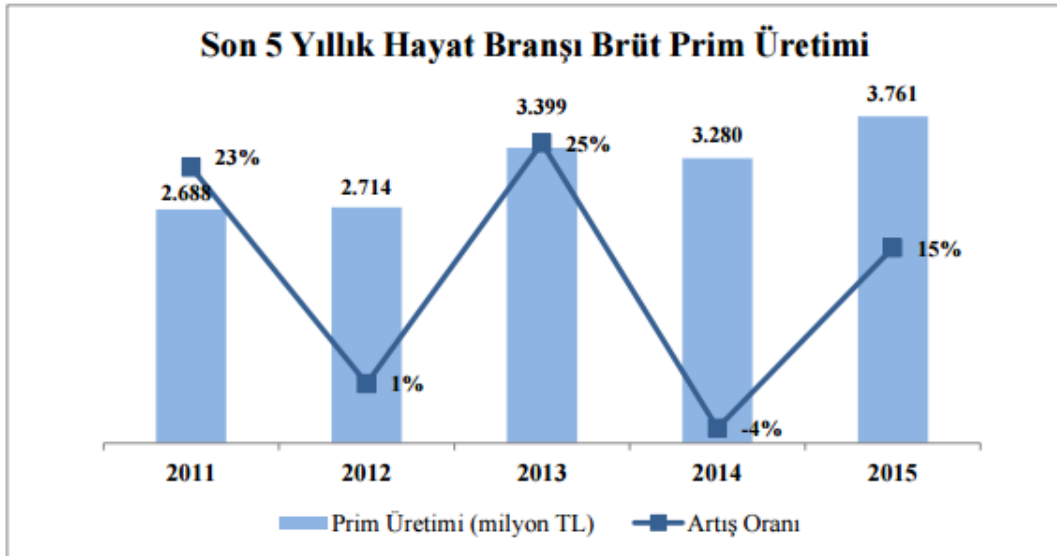
Kaynak: 2015 Yılı Sigortacılık Sektörü Piyasa Analiz Raporu, Hazine Müsteşarlığı, Sigortacılık Genel Müdürlüğü

Yabancı sermayenin doğrudan veya dolaylı payının %50'den fazla olduğu şirketlerin yabancı olarak addedildiği bir yaklaşımla şirketler sermaye yapılarına göre sınıflandırıldığında, sektörde 20 yerli, 39 yabancı şirket bulunmaktadır. 31/12/2015 itibarıyla toplam sermayenin %71'i yabancılara aitken, toplam primin %65'i yabancılar tarafından üretilmiştir.

5.3. Temel Sigortacılık Göstergeleri

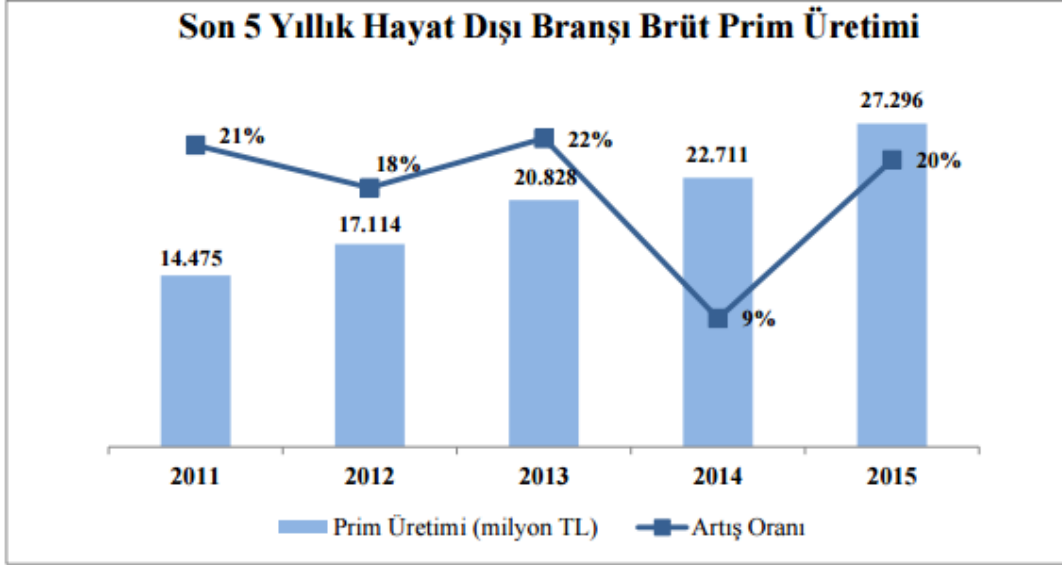
Sigorta şirketlerinin 31/12/2015 itibarıyla brüt prim üretimleri, geçen yıla göre %19,49 oranında bir artışla 31.056.321.027 TL olarak gerçekleşmiştir. Bununla beraber, 2003 sabit fiyatlarıyla brüt primler geçen yıla göre %13'lük bir artış göstermiştir. Toplam primler içindeki payı %12,11 olan hayat dalı brüt prim üretimi 3.760.784.504 TL, toplam primler içindeki payı % 87,89 olan hayat dışı brüt prim üretimi ise 27.295.536.522 TL olmuştur. Geçmiş yıllarda büyümeyi destekleyen en temel unsur olan hayat dışı brüt prim artışı 2015 yılında %20,18'lik artış ile enflasyon oranının bir hayli üstünde gerçekleşmiştir. Hayat branşı brüt prim üretimi ise, 2015 yılında %14,67'lik bir artışla, enflasyon oranının üstünde bir büyüme kaydetmiştir.

Şekil 17: Türkiye Hayat Sigortası Brüt Prim Üretimi, 2011-2015

Kaynak: Sigortacılık Sektörü ve Bireysel Emeklilik Sistemi Temel Mali Tabloları, Hazine Müsteşarlığı, Sigortacılık Genel Müdürlüğü

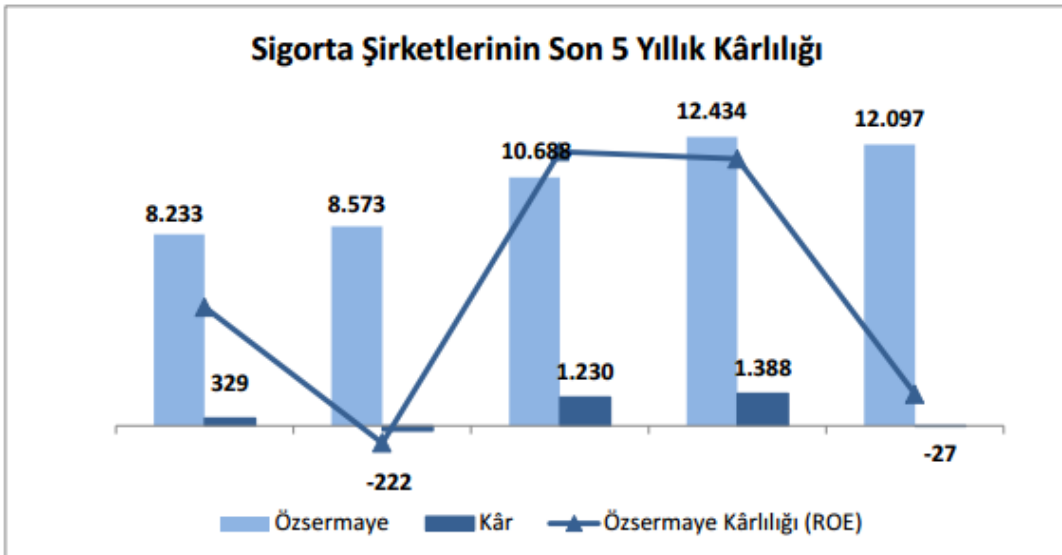
Şekil 18: Türkiye Hayat Dışı Sigorta Brüt Prim Üretimi, 2011-2015

Kaynak: Sigortacılık Sektörü ve Bireysel Emeklilik Sistemi Temel Mali Tabloları, Hazine Müsteşarlığı, Sigortacılık Genel Müdürlüğü

Kişi başına prim önceki yıla göre %18,79 oranında bir artışla 397 TL olurken, dolar bazında 153 dolardan 146 dolara düşmüştür. Toplam primlerin GSYİH içindeki payı ise %1,49'tan %1,59'a çıkmıştır. Toplam aktifler 2014 yılına göre 2015 yılında %21,22'lik bir artışla 95.779.897.870 TL, toplam özkaynaklar %2,74'lük bir düşüşle 12.094.042.616 TL, toplam kâr ise -29.338.370 TL olmuştur. Branş bazında teknik kârlılık incelendiğinde; kredi, hava araçları, kara araçları sorumluluk, hava araçları sorumluluk, su araçları sorumluluk, kefalet branşlarında teknik zarar kaydedildiği tespit edilmiştir. Brüt ödenen hasar toplamı ise geçen yıla göre %18,68 oranında artarak 15.913.746.428 TL olmuştur.

Şekil 19: Türkiye'de Sigorta Şirketlerinin Karlılığı, 2011-2015

Kaynak: Sigortacılık Sektörü ve Bireysel Emeklilik Sistemi Temel Mali Tabloları, Hazine Müsteşarlığı, Sigortacılık Genel Müdürlüğü

2015 yılı itibarıyla Türkiye’de faaliyet gösteren tek reasürans şirketi olan Milli Reasürans T.A.Ş.’nin brüt yazılan primleri geçen yıla göre %4,07 oranında bir artışla 996.757.230 TL olarak gerçekleşmiştir. Ödenen hasarlar ise geçen yıla göre %12,25 oranında artarak 663.982.128 TL olmuştur.

5.6. Hayat Sigortaları ve Özel Emeklilik (Uzun Vadeli Fonlar) Göstergeleri

31/12/2015 itibarıyla sigorta şirketlerinin hayat matematik karşılıklar toplamı net 5.334.251.663 TL olarak gerçekleşmiş, hayat sigortalarında kişi başına prim 2014 yılına göre %14’lük bir artışla 48 TL olmuştur. 31/12/2015 itibarıyla Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) katılımcı sayısı 6.038.432, katkı payı 37.119.095.559 TL olup, devlet katkısı dahil fon büyüklüğü 47.999.056.660 TL’dir.

5.7. Sektör Dağıtım Kanalları

Tablo 7: Sigortacılıkta Yazılan Primlerin Satış Kanalı Bazında Dağılımı

BRANŞ	Tüm Şirketlerin Yazılan Primlerinin Branş ve Satış Kanalı Payları (%)				
	Merkez	Acente	Banka	Broker	Diğer
Kaza	8,4%	38,8%	48,5%	3,9%	0,3%
Hastalık/Sağlık	2,2%	10,3%	86,9%	0,6%	0,0%
Kara Araçları	15,2%	46,3%	8,9%	29,5%	0,0%
Raylı Araçlar	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hava Araçları	59,1%	28,5%	4,5%	6,7%	1,2%
Su Araçları	9,3%	51,2%	10,9%	23,9%	4,8%
Nakliyat	7,2%	59,6%	4,0%	27,2%	2,0%
Yangın ve Doğal Afetler	6,8%	47,5%	27,6%	16,0%	2,2%
Genel Zararlar	7,5%	42,6%	30,5%	10,9%	8,4%
Kara Araçları Sorumluluk	1,0%	93,2%	1,3%	4,2%	0,3%
Hava Araçları Sorumluluk	60,3%	10,5%	9,2%	19,1%	0,9%
Su Araçları Sorumluluk	13,2%	1,5%	0,3%	85,0%	0,0%
Genel Sorumluluk	8,9%	47,3%	11,9%	30,8%	1,1%
Kredi	21,9%	10,6%	13,4%	48,0%	6,2%
Kefalet	32,4%	11,7%	27,4%	26,9%	1,6%
Finansal Kayıplar	9,8%	38,7%	21,1%	30,3%	0,1%
Hukuksal Koruma	0,5%	63,2%	33,7%	2,6%	0,0%
Destek	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
TOPLAM HAYAT DIŞI	5,7%	66,1%	14,3%	12,3%	1,5%
TOPLAM HAYAT	9,5%	7,5%	79,9%	3,1%	0,0%
GENEL TOPLAM	6,2%	59,0%	22,3%	11,2%	1,3%

Kaynak: Satış Kanalı Bazında Primler 2015-12, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği

Sigorta şirketlerinin yazdığı primlerin satış kanalı dağılımına bakıldığında hayat dışı branşında faaliyet gösteren şirketlerin yazdığı primlerin %66,1’inin acente, buna karşılık hayat branşında faaliyet gösteren şirketlerin yazdığı primlerin %79,9’unun banka kanalıyla yazıldığı, toplamda ise acentelerin %59’luk bir orana sahip olduğu görülmektedir. Branş bazında incelendiğinde hava araçları ve hava araçları sorumluluk branşlarında yazılan primlerin büyük bir bölümünün merkez, kara araçları sorumluluk, hukuksal koruma, nakliyat, su araçları ve kara araçları branşlarında yazılan primlerin büyük bir bölümünün acente kanalıyla yazıldığı görülmektedir. Bankalardan sonra, kaza branşında yazılan primlerin büyük bölümü acente; su araçları sorumluluk branşında yazılan primlerin büyük bir bölümü ise broker kanalıyla yazılmaktadır.

Tablo 8: Bireysel Emeklilik Dağıtım Kanalları

Dağıtım Kanalları	Sözleşme Adedi	Toplam Katkı Payı (TL)	Tahsil Edilen Aylık Ortalama Düzenli Katkı Payı Tutarı (TL)
Bireysel Direkt Satış	4.529.846	7.372.085.707	205
Kurumsal Satış	304.915	561.359.935	200
Acente	617.402	1.531.512.396	316
Banka	1.456.863	1.922.138.862	193
Diğer	131.349	238.215.734	214
TOPLAM	7.040.375	11.625.312.634	213

Kaynak :Emeklilik Gözetim Merkezi (31.12.2015)

Tablodan da görüleceği üzere, bireysel emeklilikte en yoğun kullanılan dağıtım kanalı, sözleşme adedi bazında % 64 pay ile bireysel direkt satıştır. Bireysel direkt satışı %21 pay ile banka, %9 pay ile acente izlemektedir.

5.8. Zorunlu Sigortalara İlişkin Göstergeler

5.8.1 Zorunlu Trafik Sigortası

31/12/2015 itibarıyla Türkiye İstatistik Kurumu'ndan alınan veriye göre trafiğe kayıtlı araç sayısı 19.994.472, aynı dönem itibarıyla Sigorta Bilgi Merkezi'nden alınan veriye göre poliçe sayısı 15.935.976, sigortalılık oranı %79,5'tir. 1.1.2015-31.12.2015 tarihleri arasında prim üretimi 6.961.563.601 TL, hasar ödemeleri 4.343.294.262 TL, teknik zarar ise 2.676.930.021 TL olarak gerçekleşmiştir.

5.8.2. Tüp Gaz Zorunlu Sorumluluk

31/12/2015 itibarıyla tüp gaz zorunlu sorumluluk branşında prim üretimi 3.406.481 TL olarak gerçekleşmiş, buna mukabil 3.154.332 TL hasar ödemesi yapılmıştır. Toplamda ise 470.432 TL teknik zarar kaydedilmiştir.

5.8.3. Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk

31/12/2015 itibarıyla tehlikeli maddeler zorunlu sorumluluk branşında 37.986.995 TL prim üretilmiş, 4.687.122 TL hasar ödemesi yapılmış ve 22.547.536 TL teknik kâr elde edilmiştir.

5.8.4. Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk

31/12/2015 itibarıyla zorunlu karayolu taşımacılık mali sorumluluk branşında yazılan prim üretimi 75.945.751 TL, ödenen hasarlar 43.754.758 TL, teknik zarar 10.341.891 TL olarak gerçekleşmiştir.

5.8.5. Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza

31/12/2015 itibarıyla karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdi kaza branşında 69.251.378 TL prim üretilmiş, 36.820.960 TL hasar ödemesi yapılmış, 7.980.276 TL teknik kâr elde edilmiştir.

5.8.6. Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza

31/12/2015 itibarıyla maden çalışanları zorunlu ferdi kaza branşında prim üretimi 22.672.630 TL olarak gerçekleşmiş, buna mukabil hiç hasar ödemesi yapılmamıştır. Toplamda ise 2.718.908 TL teknik kâr kaydedilmiştir.

5.8.7. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk

31/12/2015 itibarıyla kıyı tesisleri deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk branşında 6.442.431 TL prim üretilmiş, 3.693 TL hasar ödemesi yapılmış ve 1.887.000 TL teknik kâr elde edilmiştir.

5.8.8. Yeşil Kart Sistemi

31/12/2015 itibarıyla Yeşil Kart branşında 133.062.138 TL prim üretilmiş, 34.318.608 TL hasar ödemesi yapılmış, 11.484.315 TL teknik kâr elde edilmiştir.

5.9. Doğal Afet Riskleri Sigortalarına İlişkin Göstergeler

5.9.1. Zorunlu Deprem Sigortası Göstergeleri

31/12/2015 tarihi itibarıyla cari poliçe sayısı 7.265.356, fon toplamı 3.706.311.737 TL olarak gerçekleşmiştir. 2000-2015 yılları arasında ödenen hasar 162.423.535 TL, hasar ödenen dosya sayısı ise 21.745'tir.

5.9.2. Devlet Destekli Tarım Sigortası Göstergeleri

1/1/2015-31/12/2015 tarihleri arasında poliçe sayısı 1.375.390, %50 devlet desteği dahil prim toplamı 965.772.197 TL, ödenen hasar ise 692.716.894 TL olarak gerçekleşmiştir.

5.10. Sektörde Yer Alan Diğer Kişi ve Kuruluşlara İlişkin Bilgiler

Sektörde toplam 3.431 sigorta eksper, (2.159'u tarım sigortası havuzu eksper) 124 broker, 127 sicile kayıtlı aktüer, 49 yetkili bağımsız denetim şirketi bulunmaktadır. 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 23 üncü maddesi gereğince 31/12/2015 itibarıyla Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde alınan veriye göre levhaya kayıtlı olarak faaliyet gösteren toplam acente sayısı 15.376'dır. Sigorta, emeklilik ve reasürans şirketlerinde toplam 19.355 personel çalışmaktadır. Yetkili bireysel emeklilik aracı sayısı ise 36.000'dir.

5.10.1. Sektörde İstihdam

Tablo 9: Merkez Ve Bölgelerde Kadrolu, Sözleşmeli, Part-Time, Full-Time Çalışanlar Sayısı, 2016

Mezun Olduğu Eğitim Kurumu	Şirket Çalışan Sayısı			Doğrudan Satış Personeli		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
İlkokul	73	29	102	0	0	0
Ortaokul ve Dengi	68	14	82	0	1	1
Lise ve Dengi	819	676	1.495	169	252	421
2 Yıllık Yüksekokul	554	1.128	1.682	365	1.056	1.421
Üniversite	4.040	4.595	8.635	1.679	2.428	4.170
Lisansüstü	813	746	1.559	64	83	147
TOPLAM	6.367	7.188	13.555	2.277	3.820	6.097

Kaynak: Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği

Tablo 10: Üniversite Mezunları, 2016

Mezun Olduğu Bölüm	Şirket Çalışan Sayısı			Doğrudan Satış Personeli		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Ekonomi	352	353	705	121	172	293
İşletme	1.295	1.488	2.783	673	826	1.499
Hukuk	62	156	218	0	1	1
Sigortacılık / Aktüerya	204	301	505	41	60	101
Mühendislik	679	428	1.107	61	69	130
Diğer	1.448	1.869	3.317	783	1.300	2.083
TOPLAM	4.040	4.595	8.635	1.679	2428	4.107

Kaynak: Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği

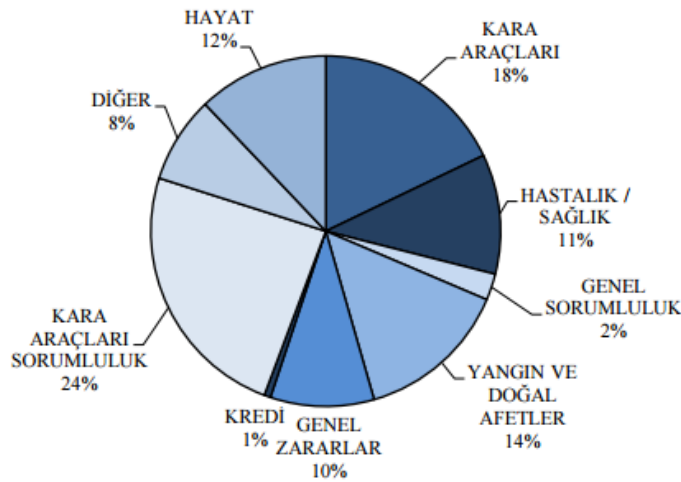
Tablo 11: Lisansüstü Eğitim Görenler

Mezun Olduğu Bölüm	Şirket Çalışan Sayısı			Doğrudan Satış Personeli		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Ekonomi	55	48	103	3	6	9
İşletme	277	205	482	29	27	56
Hukuk	15	27	42	0	0	0
Sigortacılık / Aktüerya	75	71	146	3	1	4
Mühendislik	93	61	154	2	1	3
Diğer	298	334	632	27	48	75
TOPLAM	813	746	1.559	64	83	147

Kaynak: Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği

5.11. Teknik Göstergeler

Sigorta dalları itibarıyla direkt primlerin dağılımı incelendiğinde, toplam primler içinde kara araçları sorumluluk branşının %24,2, kara araçları branşının %17,9, yangın ve doğal afetler branşının %14,1, hastalık/sağlık branşının %11,1, genel zararlar branşının %9,6, genel sorumluluk branşının %2,4, kredi branşının % 0,6, diğer branşların ise %8 paya sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 20: Sigorta Dalları İtibarıyla Primlerin Dağılımları

Kaynak: Sigortacılık Sektörü ve Bireysel Emeklilik Sistemi Temel Mali Tabloları, Hazine Müsteşarlığı, Sigortacılık Genel Müdürlüğü

2014 yılı ile kıyaslandığında, 2015 yılında hasar prim oranları toplamda hayat dışı branşları için %63,1'den %72,4'e çıkmıştır. Ana branş bazında incelendiğinde hasar prim oranı kara araçları branşında %71,9, hastalık/sağlık branşında %75,9, kredi branşında %149,6, kara araçları sorumluluk branşında ise %111,2 olarak gerçekleşmiştir.

Prim üretimi açısından şirketler sıralandığında; %13 pay ile Allianz Sigorta A.Ş., %12 pay ile Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi, %10 ile Axa Sigorta A.Ş.'nin ilk üçü paylaştığı görülmektedir. Özkaynak toplamında ise %12 pay ile birinci sıraya yerleşen Allianz Sigorta A.Ş.'yi, %10 pay ile Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi ve %9 pay ile Garanti Emeklilik ve Hayat A.Ş. takip etmektedir. Kâr sıralamasında %15 pay ile Allianz Sigorta A.Ş., %12 pay ile Garanti Emeklilik ve Hayat A.Ş. ve %10 pay ile Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş. başı çeken şirketler olarak görülmektedir. Son olarak aktif toplamında %12 pay ile Anadolu Hayat ve Emeklilik A.Ş., %11 pay ile Avivasa Hayat ve Emeklilik A.Ş. ve %9 pay ile Garanti Emeklilik ve Hayat A.Ş. ilk üçte yer alan şirketler olmuştur.

Piyasa konsantrasyonu açısından incelendiğinde ise hayat dışı prim üretiminde ilk beş şirketin toplam hayat dışı primin %52,97'sini, ilk on şirketin %72,76'sını ürettiği görülmektedir. Hayat prim üretiminde ise ilk beş şirket toplam hayat priminin %55,81'ini, ilk 10 şirket ise %83,61'ini üretmektedir.

Sigorta şirketlerinin 31/12/2015 itibarıyla sigortacılık faaliyetlerinden alacakları bir önceki yıla göre %21 artarak 6.804.174.716 TL, finansal varlıklar ile riski sigortalılara ait finansal yatırımları %7 artarak 13.942.385.672 TL, finansal varlıkları %70 artarak 1.587.611.535 TL ve maddi varlıkları %28 artarak 1.225.407.595 TL olmuştur.

Hayat dışı teknik bölüm dengesi -694.708.746 TL, hayat grubu teknik bölüm dengesi 634.473.033 TL, emeklilik teknik bölüm dengesi -65.111.515 TL, genel teknik bölüm dengesi -125.347.228 TL, teknik olmayan bölüm dengesi 446.079.866 TL olmuştur.

5.12. Sigorta Sektörünün Yatırım Portföyü

2015 yılı sigorta sektörünün yatırım portföyüne bakıldığında reasürans şirketleri hariç toplam yatırımların geçen yıla göre %8 oranında bir artış kaydederek 13.792.087.917 TL'ye çıktığı görülmektedir. Toplam yatırımların oransal dağılımında, geçen seneye göre devlet tahvili, hazine bonusu, diğer kamu borçlanma senetleri ile özel sektör tahvillerinin payının azaldığı, hisse senetleri ile sabit değerlerin payının ise arttığı gözlemlenmiştir. Devlet tahvilleri, hazine bonusu ve diğer kamu borçlanma senetleri toplam yatırımların %74,2'sini oluştururken, sabit değerler toplam yatırımların %11,5'ine tekabül etmektedir. Sektörün net yatırım gelirleri ise 664.635.299 TL'dir.

5.13. Yeni Ürün Gelişmeleri

27/08/2015 tarihinde "Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Genel Şartları" istihlal edilmiştir. Bu sigortayla, yer altı ve yer üstü kömür madenciliği, kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunan tesislerde istihdam edilen üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan personel, söz konusu faaliyetlerin icrası esnasında meydana gelebilecek kazaların sonucuna karşı teminat altına alınmıştır.

16/03/2015 tarihinden itibaren "Bina Tamamlama Sigortası Genel Şartları" yürürlüğe girmiştir. Bu sigorta sözleşmesi ile sigortacının; 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamındaki ön ödemeli konut veya devre tatil satışlarında,

a) Satıcının iflas etmesi,

b) Satıcının gerçek kişi olması durumunda mirasçılardan mirası reddetmesi şartıyla ölümü veya

c) Genel Şartların A.3 ve A.4 maddelerinde belirtilen haller dışında, satıcının sözleşmede taahhüt edilen teslim tarihini müteakip 12 ay içinde konutu veya devre tatili tamamlayamaması hallerinde, teminat hesabında belirtilen tüketicilere, bu genel şartlara ve poliçe özel şartlarına göre sigorta teminatı sunması sağlanmıştır.

14/05/2015 tarihinde "Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları"nda değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklikle sağlık giderleri teminatı ile sürekli sakatlık teminatı tanımları netleştirilmiş, eşdeğer, orijinal ve ömrünü tamamlamış araçlardan elde edilen hasarsız parçaların tanımı yapılmış ve maddi zararlar teminatına zarar gören araçta meydana gelen değer kaybı dahil edilmiştir. Ayrıca, bu değişiklikle sigorta teminatı dışında kalan haller yeniden düzenlenmiş ve kusursuz araç sahibinin aracında meydana gelen kaza sonucunda oluşacak değer kaybı, destekten yoksun kalma tazminatı ve sürekli sakatlık tazminatının hesaplanmasına ilişkin esaslar belirlenmiştir.

5.14. Risk Transferi/ Reasürans Kullanımı

2014 yılında %74,5 olarak gerçekleşen toplam saklama payı oranı 2015 yılında %74,4 olmuştur. Hayat dışı branşında saklama payı oranı %71,6; hayat branşında ise %95,1 olarak gerçekleşmiştir. Sektörde faaliyet gösteren şirketlerin çalıştığı reasürans şirketlerine bakıldığında Milli Reasürans T.A.Ş. dışında birçok reasürörle de çalışılmakta olduğu görülmektedir.

5.15. Yapılması Planlanan Faaliyet ve Projeler

Hazine Müsteşarlığının 2014-2018 Stratejik Planı döneminde uluslararası standartlar ve en iyi uygulamalar izlenmeye ve tatbik edilmeye devam olunacaktır. Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin mali yapılarını güçlendirmek ve dayanıklılığını artırmak amacıyla, 2008 yılından itibaren uygulanan risk odaklı gözetim ve denetim sisteminin geliştirilmesi ve uluslararası standartlara uyum düzeyinin artırılması, ülkemize özel bir erken uyarı sisteminin kurulması, sektörde düzenli olarak stres testlerinin uygulanması, konsolide bazda ve grup düzeyinde denetimlerin yaygınlaştırılması konularında önemli iyileştirmeler sağlanmıştır.

Stratejik Plan döneminde sigortalılık oranlarının artırılması, sigortacılık ve özel emeklilik ürünlerinin yaygınlaştırılması, gözetim ve denetim sisteminin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Atılacak adımlarla, Onuncu Kalkınma Planındaki yurtiçi tasarrufların arttırılması amacı çerçevesinde bireysel emeklilik sisteminin (BES) daha da genişletilmesi, tamamlayıcı sağlık sigortacılığının ve uzun vadeli hayat sigortaları ürünlerinin geliştirilmesi hedeflerine ulaşılması sağlanacaktır.

Müsteşarlığın 2015 Yılı Performans Programı çerçevesinde, devlet katkısı uygulamasına devam edilmesi, sigortacılık bilinçlendirme ve tanıtım stratejisine ilişkin olarak eylem planının sürekli güncellenmesi ve geliştirilmesi, 2014 yılında tamamlanan öz değerlendirme sonucuna göre uyum düzeyinin artırılmasına yönelik eylem planının 19 hazırlanması ve sermaye yeterliliği sisteminin ve risk ölçümünün geliştirilmesi faaliyetlerine ilişkin olarak 2015 yılı için planlanan çalışmalar tamamlanmıştır.

Önümüzdeki dönemlerde yapılması planlanan faaliyet ve projeler şunlardır:

- Sigorta şirketlerinin mali bünye gözetiminde Bankacılık Kanununun esas alınması,
- 2016 yılı başında Avrupa Birliği'nde yürürlüğe giren Solvency 2 esaslarına sektörün uyum kapasitesinin artırılması,
- BES'te otomatik katılım uygulaması yoluyla çalışanların işverenler tarafından seçilen emeklilik planına dahil edilmesi,
- Kıdem tazminatının bireysel hesaplara dayalı fonlu bir yapıya dönüştürülmesi,
- BES sisteminde fon yapısının daha sade, bütünlük ve etkin bir hale getirilmesi,
- Vakıf ve sandıkların bizatihi emeklilik taahhüdünde bulunmak yerine bu taahhütlerini BES'e aktarmalarına imkan verilmesi ve bu kapsamda iştirakçilerine daha iyi hizmet sunmalarının sağlanması,
- Üreticilere kuraklık da dahil olmak üzere ürün veriminde düşüşe neden olan tüm risklere karşı teminat sunulduğu verim sigortası modeline geçilmesi,
- Sigorta tahkim komisyonuna arabuluculuk sisteminin eklenmesi,
- Zorunlu deprem sigortasında kontrol noktalarının artırılması,
- Nükleer enerjiden kaynaklanabilecek riskler için sigorta havuzu kurulması,
- İnşaat çalışanları için zorunlu ferdi kaza sigortası uygulamasına geçilmesi,
- Ticari alacak sigortasının sunumunun yaygınlaştırılması,
- Zorunlu trafik sigortasında istikrarlı fiyat ortamının tesisi,
- Katılım sigortacılığı çalışmalarına devam edilmesi,
- Tarım sigortalarında başarılı olan kamu-özel sektör işbirliği modelinin tamamlayıcı sağlık sigortasına da uyarlanması,
- Sigorta aracılığının mesleki standartlarının artırılması,
- Sigorta acentelerine daha güvenli bir faaliyet sahasının ve sigorta aracılık mesleğine uygun hukuki altyapının sunulması

Kaynak: 2015 Yılı Sigortacılık Sektörü Piyasa Analiz Raporu, Hazine Müsteşarlığı, Sigortacılık Genel Müdürlüğü

5.16. Gözetim Uygulama ve Yaklaşımındaki Gelişmeler

Sigorta şirketlerinin mali bünye gözetiminde Bankacılık Kanununun esas alınması ve bu çerçevede Bankacılık Kanununda olduğu gibi ilgililerin (pay sahibi, yönetici vb.) şahsi sorumluluğunun getirilmesi ve şirket çözümlene sürecinde Güvence Hesabına TMSF benzeri yetkiler verilmesi planlanmaktadır.

Kamu ve özel sektör çalışanlarının BES'te otomatik katılımı kademeli geçişi için yeni düzenlemeye ilişkin gelişmeler; düzenlemeye göre ilk aşamada bin ve üzeri çalışanı olan özel sektör 1 Ocak 2017, memurlar (genel ve özel bütçeli idareler) ve 250-1000 çalışanı bulunan özel sektör 1 Nisan 2017 itibarıyla sisteme geçiş yaptı. 100 ile 249 çalışanı olan özel sektör, 1 Temmuz 2017'de, mahalli idareler ve KİT'ler ise 1 Ocak 2018'den itibaren sisteme dahil olacak. Öte yandan özel sektörde faaliyet gösteren, 10-49 çalışanı olanlar işverenler aracılığıyla 1 Temmuz 2018'den itibaren, 5-9 çalışanı olanlar da 1 Ocak 2019'dan itibaren sisteme girebilecek. Bu şekilde mevcut durumda 14 milyonun üzerinde çalışan sisteme dahil olması planlanmaktadır.

5.16.1. Sigorta Acenteleri Dünya Uygulamaları Araştırma ve 2023 Vizyonu Belirleme Raporu

TOBB - Sigorta Acenteleri İcra Komitesi (SAİK) için Deloitte Türkiye tarafından hazırlanan “Sigorta Acenteleri Dünya Uygulamaları Araştırma ve 2023 Vizyonu Belirleme” raporu ile yurtdışı sigortacılık ve sigorta acenteciliği uygulamaları kapsamlı bir şekilde incelendi ve atılması gereken öncelikli adımlar belirlendi.

Bu öncelikli adımlar şöyle sıralanmaktadır:

- Acenteler için etkin bir denetim mekanizmasının kurulması,
- Acentelerin birleşmesinin özendirilmesi ve bunun için finansman desteği sağlanması,
- Acentelerin kapasitelerini geliştirmeye yönelik bir akademinin kurulması,
- Sigorta acenteleri dijital bilgi ve veri akış platformunun oluşturulması,
- Acentelerin teknolojik altyapı yatırımları yapmalarının özendirilmesi ve desteklenmesi,
- Sigortacılık konusunda bilinçlendirme ve tanıtım faaliyetlerinin desteklenmesi.

Türkiye genelinde gerçekleştirilen “Sigorta Geleneksel ve Dijital Satın Alma Eğilimleri” anket çalışması sonuçlarına göre ön plana çıkan sonuçlar da şöyle sıralandı: Sigorta bilinirliğinin en yüksek olduğu 5 ürün sırasıyla; kasko, zorunlu deprem, sağlık, hayat ve zorunlu trafik. Katılımcıların en fazla satın almayı düşündükleri ilk iki ürün sağlık sigortası ve BES. Sigorta poliçeleri ise en fazla acentelerden satın alınmakta.

Rapordan acentelerle ilgili tespitler:

- Acentelerde ortalama 3 kişi çalışmakta.
- Acentelerin aylık maliyeti ortalama 7.010 TL.
- Acentelerin ortalama aylık 984 TL kira ödediği ve ortalama bir çalışanın maliyetinin aylık 1.980 TL olduğu tespit edilmiştir.
- Acente maliyetlerinin en yüksek olduğu iller sırasıyla İstanbul, Ankara ve İzmir.
- Acente maliyetlerinin en düşük olduğu iller sırasıyla Tunceli, Muş ve Hakkari.
- Sektörde uygulanan farklı fiyat politikaları ankete katılan acentelerin %80’i tarafından sorun olarak görülmekte. En büyük rekabet banka kaynaklı.
- Bölgesel bazlı acente sorunları incelendiğinde, birçok bölge tarafından ön plana çıkarılan konu civarda bulunan acentelerin çokluğu olurken; özellikle Doğu, Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz bölgelerinde denetim eksikliği, bölgesel sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi ve acente adına satış yapan kayıt dışı aracılardan gelen sorunlar ön plana çıkmakta. Artan maliyetler en yoğun Marmara Bölgesi’ndeki acenteler tarafından vurgulanıyor.
- Türkiye’de tarihsel sigorta kanal dağılımı trendinin gelecekte de devam etmesi durumunda, acentelerin primlerden aldıkları payın düşeceği gözlenmektedir.

Dünyanın 500 bizim ise 150 yıldır tanıdığımız bir sektör olan sigorta en basit ifadeyle riskin transfer edilmesidir. Sigorta bir gelişmişlik göstergesidir. Ekonomik gelişmelerle birlikte önemi daha da artmaktadır. Özel sektörün büyümesi, ekonomideki liberalizasyon, üretim artışları, hayat standartlarındaki gelişmeler, eğitim sigorta bilincinin giderek artması ülkemizde de belli bir büyümeyi gerçekleştirmiştir.

Ancak Türkiye Sigorta ve Reassüans Şirketleri Birliği nin (TSRŞB) yaptırdığı araştırma sonuçları çok düşündürücüdür. Bu araştırmalarda 15,484 acentanın %38,82 si Marmara Bölgesinde %16,81 iç Anadolu Bölgesinde %14,58 i Ege Bölgesinde %12,13 ü Akdeniz Bölgesinde, %9,95 Karadeniz

Bölgesinde, %4,10 u Doğu Anadolu bölgesinde ve %3,61 i Güney Doğu da faaliyet göstermektedir. Ayrıca sigortalama oranının düşük olduğu bölgelerde acentaların sayısı da azalmaktadır. Beş büyük ilimizde ise, sigorta talebinde ciddi bir yığılma yaşanmaktadır. Her ne kadar dünya ve Türkiye de ki ekonomik kriz sigorta sektörünü de etkilemiş olsa bile artık riski yüklenmemek riski transfer etme bilinci oldukça gelişmiştir. Hükümetler de bazı branşlarda zorunlu sigortayı gerektiren konularda bu sektörü desteklemiştir.

Tüm sigortacılık sektöründe yabancıların payına gelince, bu pay %42'yi aşmıştır. Anadolu sigorta, Ak Sigorta ve Genel Sigorta dışında önde gelen şirketlerin hemen hemen hepsinin sahibi yabancı veya yabancı sermayeli ortaklardır. Bu ilgi sigorta sektörümüzde yaratılan primlerin toplamının 7 milyar dolara çıkmasından kaynaklanmaktadır. Bu şirketlere birkaç örnek vermek gerekirse, Yapı Kredi- Uni Credito- İtalyan, Garanti Sigorta- General Elektrik ABD, TEB sigorta- BNP Paribas Fransız, İhlas- HDİ International Alman, Emek Hayat(GEM)- Global Egnites Bahama, İsviçre Sigorta – Ergo- Alman ve Şeker Sigorta' yı Liberty Mutual ABD satın almıştır.

Ancak her ne kadar primler artmış gibi gözükse de üretilen primlerin GSMH' ye oranı Türkiye' de %1,6 gibi düşük bir düzeydedir. AB ülkelerinde (27 Ülke) bu oran %7,5 geçmiştir.

Sigortacılık faaliyetlerine bakınca, bunun iki ana grupta topluyoruz. Hayat ve hayat dışı(elementer). Hayat dışı 11 gruptan oluşmaktadır. Yangın, nakliyat, kaza, makine montaj, dolu, hayvan hayat, hastalık, hukuksal koruma, ferdi kaza, kredi ve trafik branşlarını içermektedir.

Öte yandan günümüzde sigortacılık faaliyetleri, başka bir ifadeyle sigorta ürünlerinde gelişmeler olmakta ve yeni ürünler devreye girmektedir. Birkaç örnek vermek gerekirse başta, çevre kirliliği, kaçırılma(fidye),antika ve sanat eserleri, kar ağızlığı, ihale taahhüt, seyahat paket, tarım, hayvancılık, yaramaz çocuk, düğün, organizasyon iptal sigortaları sayabiliriz.

Yeni yasa ile sigortacılık ritminin de yükseleceğini, 1 Ocak 2009 da yürürlüğe giren “Sigortacılık Muhasebe Sistemi” ile de uluslar arası standartlara uygun hale getirilmesi, Mart 2006' da yürürlüğe giren “Sermaye Yeterliliği” ve Haziran 2007 de çıkarılan AB müktesabatına uygun “Sigortacılık Kanunu” ile sektör büyük ilerlemeler kaydedecektir. Ayrıca TRAMER Trafik Sigortaları Bilgi Merkezi' nin kuruluşu ile de motorlu taşıtların sigortalarına ait veriler tek elde toplanarak izlenebilmektedir.

Bireysel Emeklilik Sigorta (BES) sistemi de 2003'den başlayarak önemli bir gelişme göstermiştir. Günümüz itibariyle toplam katılımcı sayısı 1,5 milyon kişiyi aşmıştır. Bu sistem SGK veya sistemi destekleyen emekli olunca ek gelir sağlayan ve emekliliklerine yönelik tasarruflarını yatırımlara yönlendirmek açısından büyük önem taşımaktadır.

Rapor, acentelerin poliçe başına ortalama ne kadar zaman harcadığını da ortaya koydu. Hastalık/sağlık branşında kesilen poliçeler 22 dakikayla birincilik koltuğuna oturdu. Hayat sigortası poliçeleri 20 dakikayla ikinci olurken, üçüncülük de 17 dakikayla yangın ve doğal afetler branşına gitti. Bunları 16 dakikayla genel zararlar, 12 dakikayla trafik, kasko ve kaza, 5 dakikayla zorunlu deprem sigortası takip etti. Acentelerin ortalama 5 dakikada kestiği zorunlu deprem sigortası poliçelerinin ortalama maliyetinin 5.9 lira olması da araştırmanın bulguları arasındaydı.

Raporda acenteler A, B ve C tipi acenteler olmak üzere üç kategoride sınıflandırılıyor. C sınıfı acenteden A sınıfı acenteye doğru geçerken acentelerin kurumsallaşma oranları, prim üretimleri ve istihdamları artıyor. Ayrıca şubeleşme oranı ve dolayısıyla coğrafi yaygınlıkları yükseliyor, ofisleri büyüyor, ürün ve kanal yapıları çeşitleniyor, daha çok sigorta şirketiyle çalışıyorlar, mesleki deneyim ve eğitim ihtiyaçları artıyor.

5.17. Teknolojinin Sigorta Sektörüne Etkileri

Yeni teknolojilerin kullanılmaya başlanması ile hayat ve hayat dışı sigorta şirketlerinin alanları genişleyecek ve yeni ürünlerin devreye alınması gerekecektir. Motorlu Araç Sigortalarının, otomatik taşıt teknolojileri ve telematik uygulamalar yoluyla elde edilen risk verilerinin kullanımındaki artış nedeniyle bazı kökten değişiklikler meydana gelecektir. Araç içine yerleştirilen çip ile şoförün yol boyunca sürüşünün izlenmesi, yeni yaklaşım ve değerlendirme metotlarına yardımcı olacaktır. Yol sürüşüne ait verilerin kaydedilerek sürücüyü ait sınıflandırmanın yapılabildiği bir uygulamanın sigorta şirketlerinin risk değerlendirme süreçlerine yardım edeceği ve güvenli/tehlikeli sürüşün ayırt edilmesi ya da sürücülerin kendilerini kontrollü sürmeye hazırlaması açısından önemli bir done teşkil edeceği öngörülmektedir.

Teknolojinin günlük hayata getireceği kolaylıklardan biri de sürücüsüz araçların üretimi olabilir. Tehlikenin bilgisayar yardımı ile önceden kestirilmesi, yol şartları, trafik yoğunluğu, araç kapasitesi ve çevresel etkenler gibi istatistiklerin otomatik sürücü tarafından değerlendirilmesi, gelecek yıllarda konuşulacak konular arasında yer alacaktır. Kaza anında sorumlunun belirlenmesi ve sürücüler ile yayaların güvenliğinin ne şekilde sağlanacağını açıklığa kavuşturulması yönünde değişikliğe gidilmesi gerekebilecektir. Teknolojik ürünler ve bunların kullanımına bağlı yeni yasal düzenlemelerin ortaya konması gerekecektir.

Şirketlerin e-ticaret gibi yeni satış kanallarında büyümeleri, Web tabanlı ortamda çalışmaları, kayıtlarının saklanması, güvenliği ve veri tabanlarının korunma ihtiyacının ortaya çıkması, siber suçların oluşma sıklığını artırması, ileriki yıllarda daha fazla gündeme gelecek konular olarak dikkat çekmektedir. Siber saldırıların oluşturduğu riskler arasında müşteri bilgilerinin çalınması, para ve tasarrufların çalınması, iş durması ve siber saldırının neden olacağı itibar kaybı ilk sıralarda sayılabilir. Bilişim güvenliği ihlallerine karşı hazırlanan planlar gelişmekte, aynı zamanda şirketler yeni teknolojilerden kaynaklanan riskler konusunda giderek daha dikkatli olmaktadır. Sigortacılık sektörünün de siber risk sigortalarına doğan talebi karşılama yönünde yeni ürünlerini sunması gerekecektir.

5.18. Sektörü Etkileyebilecek Potansiyel Riskler

Dünyayla entegre olmuş ve yabancı sermayenin yoğun olarak yatırım yaptığı bir alan olarak öne çıkan ülkemiz sigortacılık sektörünü, özellikle AB bölgesindeki ekonomik durgunluk ve finansal istikrara yönelik risklerin olumsuz yönde etkilemesi muhtemel görünmektedir. Ayrıca, ülkemizdeki ekonomik durgunluğun etkisiyle kredi ve kefalet branşlarında beklenmedik zararların ortaya çıkabilecek olması da önemli bir risk olarak değerlendirilmektedir.

Diğer bir risk unsuru ise faiz oranlarındaki dalgalanmaların sektörün bankalar mevduatı tarafını olumsuz etkilemesidir. Ayrıca, faizlerdeki dalgalanmaların yatırım varlıklarının fiyatlarında meydana getireceği değişimlerin de sektör üzerinde risk oluşturabileceği düşünülmektedir. Her ne kadar Avrupa ve ABD kadar olmasa da, ülkemizde de hayat branşında ve emeklilik branşında yatırım performansı şirketler açısından önemli bir risk unsurudur.

Hayat şirketleri için risk unsuru olarak dağıtım kanalları dikkat çekmekte olup, şirketlerin en yoğun dağıtım kanalı olarak kullanmış oldukları bankalar, bankacılık sektörünün genelinde meydana gelebilecek olumsuz senaryolar altında şirketler için kısa vadeli yüksek risk oluşturabilmektedir.

Asgari ücret artışı gibi faktörlerin de hasar enflasyonunda beklenenin üzerinde artışa neden olabilecek olması sigortacılık sektörünün maruz kaldığı diğer bir risk olarak değerlendirilmektedir. Bu duruma yargı gibi dışsal etkenlerin sigorta kapsamını artırıcı kararları ile sorumluluk branşlarında hasar gelişmelerinin yıllara yayılmasından kaynaklanan riskler de eklendiğinde sigorta şirketlerinin mali bünyelerinin baskı altında kalması muhtemeldir.

Gelişmiş ülkelerde uzun dönemdir karşı karşıya kalınan bir sorun olan yaşlanan nüfus, gelişmekte olan bir ülke olan Türkiye'nin de daha hızlı bir oranda karşısına çıkmaktadır. Bu durumun, bakım ve sağlık ihtiyaçlarının artması gibi sonuçlar doğurması beklenmektedir. Bunun dışında, ülkemizin karşı karşıya olduğu bir diğer risk olan deprem riski de sigortacılık sektöründe olumsuz etki yaratabilecek potansiyel risklerden biridir.

6. İlimizde Sigorta Sektörü

Tekirdağ ili ve Çerkezköy Ticaret ve Sanayi Odası'nın hizmet verdiği Çerkezköy, Kapaklı ve Saray ilçelerinde 66.22.01 Nace Kodu'na göre sektör acentelerinin dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 12: İlimizde Sigorta Sektörü

	Tekirdağ	Çerkezköy	Kapaklı	Saray
Acente Sayısı	119	9	3	5

Kaynak: Çerkezköy Ticaret ve Sanayi Odası

7. Şekil Listesi

Şekil 1: Küresel gerçek prim büyüme oranları, 2015.....	6
Şekil 2: Yılı Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Piyasalarda Hayat Primindeki Büyüme ve Kriz Öncesi ve Kriz Sonrası Ortalamalar, 2015.....	9
Şekil 3: Hayat Sigortası Reel Prim Artışı, 2015.....	10
Şekil 4: Özkaynak Kârlılığı (Sol Panel) ve Büyük Hayatın Hissedar Sermayesi (Sağda), Sigortacılar ve Dünya Hayat İşleri.....	10
Şekil 5: Gelişmekte Olan ve Yükselen Piyasalarda Hayat Dışı Primlerdeki Büyüme, Finansal Kriz Öncesi ve Sonrası Ortalamalar, 2015.....	12
Şekil 6: Hayat Dışı Sigorta Prim Gelişmesi, 2015.....	12
Şekil 7: Kazanılan net primlerin% 'si olarak Kârların kompozisyonu ve ROE, Sekiz büyük pazarın toplamı, 1999-2016.....	14
Şekil 8: Hayat Dışı Sigortacılar'ın Ödeme Gücü, 1999-2016.....	14
Şekil 9: Küresel GSYİH'ya Oranla Küresel İhracatın Gelişimi.....	16
Şekil 10: Küresel Üretim Ve İhracat Fiyat Göstergeleri (2005 = 100).....	17
Şekil 11: USD Trilyonda Küresel İhracat.....	18
Şekil 12: Farklı Bölgeler İçin Ortalama İthalat Tarifeleri, %.....	19
Şekil 13: Gelişmiş Pazarlarda GSYİH Büyümesine Karşı Hayat Ve Hayat Dışı Prim Artışı, 2015....	22
Şekil 14: Gelişmiş Pazarlarda Sigorta Yoğunluğu ve Penetrasyon, 2015.....	23
Şekil 15: Hayat ve Hayat Dışı Sigorta Prim Artışı Gelişmekte Olan Piyasalarda GSYH Büyümesi, 2015.....	24
Şekil 16: Sigorta Yoğunluğu Ve Penetrasyon İçinde Gelişmekte Olan Piyasalar, 2015.....	25
Şekil 17: Türkiye Hayat Sigortası Brüt Prim Üretimi, 2011-2015.....	30
Şekil 18: Türkiye Hayat Dışı Sigorta Brüt Prim Üretimi, 2011-2015.....	31
Şekil 19: Türkiye'de Sigorta Şirketlerinin Karlılığı, 2011-2015.....	31
Şekil 20: Sigorta Dalları İtibariyle Primlerin Dağılımları.....	35

8. Tablo Listesi

Tablo 1: Bölgesel Prim Hacimleri, 2015.....	7
Tablo 2: Gelecek 10 Yıl İçinde Deniz Primlerinin Geliştirilmesi İçin Senaryolar.....	20
Tablo 3: USD cinsinden Toplam Prim Hacmi.....	26
Tablo 4: Sigorta Yoğunluğu: Kişi Başına Düşen Prim(USD), 2015.....	27
Tablo 5: Sigorta Penetrasyonu: GSYİH'nın %'si olarak primler, 2015.....	28
Tablo 6: Sektördeki Şirket Sayısı.....	30
Tablo 7: Sigortacılıkta Yazılan Primlerin Satış Kanalı Bazında Dağılımı.....	32
Tablo 8: Bireysel Emeklilik Dağıtım Kanalları.....	33
Tablo 9: Merkez Ve Bölgelerde Kadrolu, Sözleşmeli, Part-Time, Full-Time Çalışanlar Sayısı, 2016	34
Tablo 10: Üniversite Mezunları, 2016.....	35
Tablo 11: Lisansüstü Eğitim Görenler.....	35
Tablo 12: İlimizde Sigorta Sektörü.....	42